Ազգ

Azg armenian daily

12 ՅՈՒԼԻՍ 2003 ՇԱԲԱԹ 132 (2817)

70 մլն դոլար՝ Հայաստանին, 5 մլն դոլար՝ Լեռնային Ղարաբաղին

Վաշինգտոնից Ամերիկայի հայկական համագումարի եւ ՀՅԴ Հայ դատի գրասենյակներից երեկ մեր ստացած հաղորդագրությունները տեղեկացնում են, որ Մ. Նահանգների Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի օտարերկրյա հատկացումների հանձնաժողովը հինգշաբթի օրը քվեարկությամբ առաջարկել է 2004 թ. պետբյուջեում 70 մլն դոլար Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի համար 5 մլն դոլար օգնություն հատկացնել։ Երկու գրասենյակներն էլ փաստում են, որ նախատեսվածը 20 մլն դոլարով գերազանցում է այն գումարը, որը նախատեսել էր, ինչպես «Ազգը» գրել է նախապես, պետքարտուղարությունը (45,9)։ Այդ հատկացումը, միաժամանակ, 20 մլն դոլարով զիջում է Կոնգրեսի կողմից 2003 թ. հատկացված գումարին։ Բացի դրանից, Կոնգրեսի ստորին պալատը նախատեսել է Հայաստանին տալ 2,5 մլն դոլարի ռազմական օգնություն եւ 900 հազար դոլար՝ հայկական բանակի ուսուցմանը։

Վերոհիշյալ երկու կազմակերպություններն էլ իրենց հուսախաբությունն են հայտնում հատկացումների չափի համար։

ՕՐԻՆԱԾ ԵՐԿԻՐ

Նորից սպանություններ, այս անգամ՝ Գյումրիում

Երեկ Գյումրու կենտրոնական «Հաղթանակ» զբոսայգում ամենամարդաշատ ժամին՝ 14-15-ի սահմաններում մի խումբ ավտոմատավորների փոխհրաձգությունից, ի դեպ, Շիրակի մարզի դատախազությունից ընդամենը 100 մ հեռու, սպանվել է 2 մարդ՝ Գյումրի-Երեւան ուղեւորատար երթուղին սպասարկող «Տրանս ակնբարք» ՍՊԸ տնօրեն Սերոբ Գրիգորյանը եւ 50-ամյա Ժիրայր Հակոբյանը։ Սերոբ Գրիգորյանի թիկնապահ Գոռ Ստեփանյանը վիրավոր է եւ գտնվում է Գյումրու Գյուլբենկյանի անվան հիվանդանոցում։

Շիրակի մարզի Գյումրու ՆԳ վարչության պետ Խաչիկ Ասատրյանի հավաստմամբ, վիճաբանությունը ծագել է կենցաղային հողի վրա։ Փոխհրաձգության նախորդ օրը եղել է վիճաբանություն։

Տվյալներն առայժմ կցկտուր են՝ իրավապահների արդեն ավանդական լռության պատճառով։

Սպանությունից հետո հանրապետության մի շարք մայրուղիներ իրավապահների կողմից ենթարկվում են խիստ ստուգումների։ Ականատես վարորդների հավաստմամբ, Երեւան-Գյումրի եւ Արմավիր-Երեւան մայրուղիների մի շարք կետերում ավտոմատներով զինված իրավապահները ստուգում էին բոլոր մեքենաները։

Մայրաքաղաքում վերջին ամսին ակտիվացած քրեական գործողությունները տեղափոխվում են հանրապետության երկրորդ քաղաք՝ Գյումրի, որտեղ նախորդ գիշեր, ռուսական զորակայանի մոտ հրաձգություններից 2 մարդ էր սպանվել։ Հույս ունենանք, որ իրավապահների օպերատիվ եւ խստացված աշխատանքը կկասեցնի սպանությունների ալիքը։ Անհասկանալի զուգադիպությամբ դատախազության աշխատակցի օրվա եւ վճռաբեկ դատարանի հոբելյաններին հնչեցված կտրուկ գնահատականներին հաջորդում են նոր սպանություններ։ Մնում է հուսալ, որ նրանք, ում կամքով կարող է վերջ դրվել ամենաթողությանը, չեն բավարարվի միայն բարձրագոչ հայտարարություններով։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ՀԶՈՐՆԵՐԻՆ

«Աուդիները» գայթակղության փորձաքար

«Թող մի քիչ էլ մենք քշենք»

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Չինաստանի կառավարության շքեղ նվիրատվությունը Հայաստանին՝ 13 «Աուդի» մակնիշի մեքենաներն ի սկզբանե ուղղված էին արարողակարգային կարիքների բավարարմանը, օտարերկրյա բարձրաստիճան հյուրերին եւ նրանց ուղեկցող անձանց սպասարկելուն։ Համաձայն ենք, որ մեր երիտասարդ պետության վարկի համար այնքան էլ պատվաբեր չէ նման նվերներ ընդունել, քանի որ նույնիսկ այս ոչ այնքան ծանրակշիռ խնդիրն ուրիշի օգնությամբ ենք լուծում։ Բայց նույնիսկ եթե այդպես էլ է, միեւնույն է, Հայաստանում շքեղ մեքենաները կիրառման այլ դաշտ հայտնվեցին։ Ո՞նց թե, երկրում «յուղը վրեն» «բափ-բազա» ավտոմեքենա հայտնվի, եւ իրենք «Վոլգայո՞վ» ման գան... Ապավինելով լոկ պարզագույն տրամաբանությանը, ենթադրվում է, որ նվիրատվությունից հետո այդ մեքենաների ճակատագիրը պիտի տնօրինեին արտգործնախարարության արարողակարգային խնդիրներով զբաղվող բաժինը եւ գործերի կառավարչությունը։ Արտգործնախարարության գործերի կառավարիչ Ռուբեն Շաքարյանից տեղեկացանք, որ իրենք խնդրին ոչ առնչվել են, ոչ էլ զբաղվել դրանով եւ պետք է դիմել կառավարություն։ ՀՀ կառավարության աշխատակազմի գործերի կառավարիչ Հայկարամ Մխիթարյանն էլ հիասթափեցրեց մեզ՝ չէր մասնակցել մեքենաների բաժանմանը։ Դե եթե երկու կարեւոր կառույցների իրավասուներն անտեղյակ են (կամ այդպիսին են ձեւանում) բազմաթիվ մեկնաբանությունների եւ խոսք ու զրույցների առիթ դարձած վերիշխանական անցուդարձին, մնում է կանգ առնել հանրապետության առաջին կամ երկրորդ պաշտոնյաների վրա։ Իշխանական վերին աստիճաններում ելումուտ ունեցող մի անձնավորություն պատմեց, որ յուրաքանչյուրը 38 հազար դոլար արժողությամբ այդ փառահեղ մեքենաներին տիրանալու համար նախարարներից ոմանք վիզ են ծռել առաջին կամ երկրորդ դեմքի առաջ, ոտ ու ձեռ ընկել։ Վերջինս կամ վերջիններս մեքենաները բաշխել են ըստ նվիրվածության մակարդակների վերին նիշերի։

Տես էջ 3

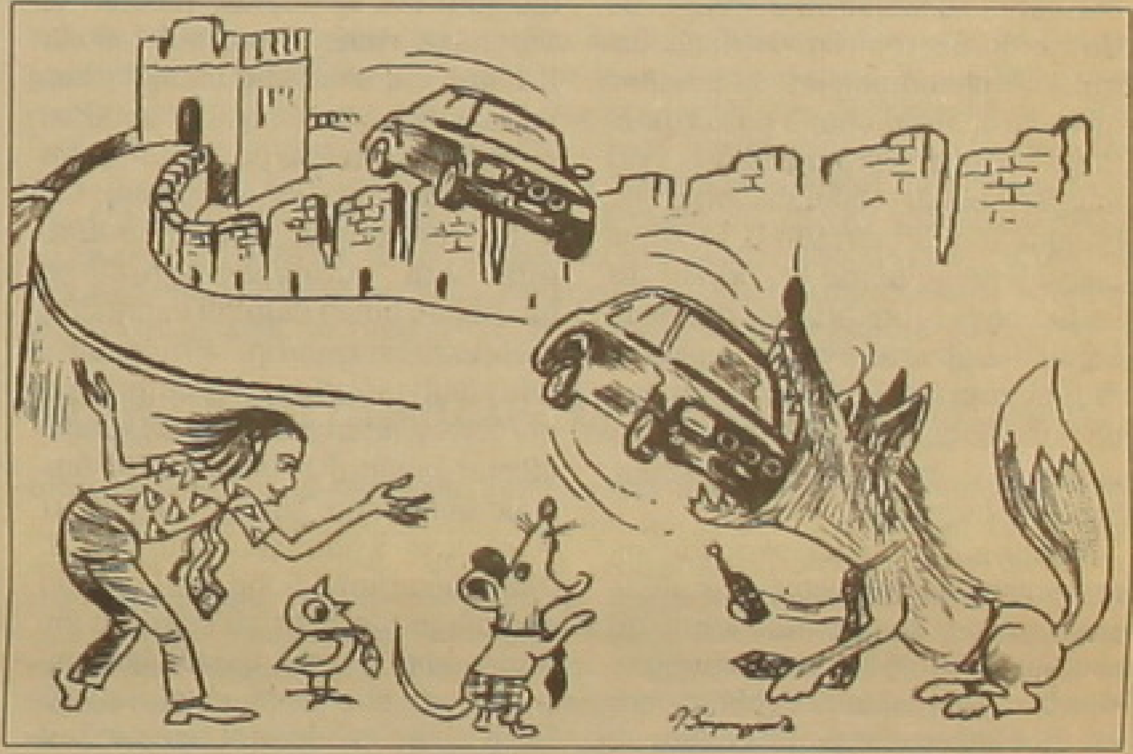

Դոնի Ռոստովում մահափորձ Պետդումայի հայազգի պատգամավորի դեմ

ԴՈՆԻ ՌՈՍՏՈՎ, 11 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հուլիսի 8-ին, գիշերվա ժամը մոտավորապես 2:00-ին անհայտ անձինք գնդակոծել են Դոնի Ռոստովի Պրոլետարական շրջանի (նախկին Դոնի Նախիջեւան քաղաքի) այն տան ճակատը, որտեղ ապրում է ՌԴ Պետդումայի պատգամավոր, «Միացյալ Ռուսաստան» խմբակցության անդամ հայազգի Ստեփան Շորշորովը։ Անհապաղ ժամանած օպերլիազորները մանրակրկիտ հետազոտել են հանցագործության վայրը եւ պարզել, որ տան վրա Կալաշնիկովի ավտոմատից արձակվել է 31 կրակոց։ Զենքը նետված է եղել ոչ հեռու, սակայն ուղիղ տան շեմին չարագործները թողել էին պայթուցիկ սարքով տրոտիլե պայթաղյուսիկների 350-գրամանոց փաթեթ։ Պայթուցիկը արագ եւ արհեստավարժորեն տեղում ոչնչացրել են Անվտանգության դաշնային ծառայության Ռոստովի մարզի մասնագետները։ Հարձակման հետեւանքով տուժածներ չկան։

«Մեր կողմից քրեական գործ է հարուցված Ռուսաստանի Քրեական օրենսգրքի 105-րդ հոդվածի հատկանիշներով։ Ամենահավանական վարկածներից մեկը մահափորձն է», հայտնել է Ռոստովի Պրոլետարական շրջանի դատախազ Անաստաս Սպիրիդոնովը։

Ինչպես հաղորդում է Ռուսաստանի հարավի հայերի «Երկրամաս» թերթը, «Միացյալ Ռուսաստան» կուսակցության Ռոստովի բաժանմունքի գործադիր հանձնախումբը կատարվածը համարում է «սադրանք պատգամավորի դեմ եւ գտնում է, որ դա կարող է բացասաբար ազդել նախընտրական իրադրության վրա։ Նախընտրական գործունեությունը պահանջում է ընտրողների հետ Պետդումայի պատգամավորների հանդիպումների ակտիվացում, հաշվետվություններ պատգամավորական գործունեության վերաբերյալ, աշխատանք նորմալ, հանգիստ պայմաններում»։

Հեյդար Ալիեւի կրտսեր եղբայրն էլ է ուզում նախագահ դառնալ

ԲԱՔՈՒ, 11 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ադրբեջանի նախագահի ընտրություններում հավանաբար կհայտնվի 3-րդ Ալիեւը։ Հոր ու որդուց բացի, իր թեկնածությունն է ուզում առաջադրել նախագահի կրտսեր եղբայրը՝ ակադեմիկոս Ջալալ Ալիեւը։ Բաքվի աղբյուրների հաղորդմամբ, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը չի գրանցել նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովին, քանի որ վերջին 10 տարվա ընթացքում նա չի բնակվում Ադրբեջանում։ Միլլի մեջլիսի նախկին խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւը մերժվել է ոչ թե այն պատճառով, որ նրա նկատմամբ պետական խոշոր չափերի՝ 120 միլիոն դոլարի յուրացման մեղադրանք է ներկայացվել եւ միջազգային հետախուզում հայտարարվել, այլ որ ներկայացված փաստաթղթերը չեն համապատասխանում ընդունված չափանիշներին. դրանց մի մասը վավերացված են ամերիկյան նոտարական գրասենյակներում, ինչն անընդունելի է համարվում։

Իլհամ Ալիեւը մեկնել է Անկարա

ԲԱՔՈՒ, 11 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հինգշաբթի վաղ առավոտյան Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության առաջին փոխնախագահ Իլհամ Ալիեւը այցելել է իր հորը, որը բուժհետազոտման նպատակով գտնվում է Անկարայում։ Առայժմ հայտնի չէ Ալիեւ կրտսերի Բաքու վերադառնալու ստույգ օրը։ Ստացվում է, որ դա տեղի կունենա մոտ ժամանակներս։ Ինչպես գրում է Բաքվի «Զերկալո» թերթը, Հեյդար Ալիեւը տեղավորված է «Գյուլհանե» զինվորական կլինիկայի ութերորդ հարկում, որը կոչվում է «գեներալական»։ Բժիշկները պրոֆեսոր Էրքան Դեմիրբաշի ղեկավարությամբ շարունակում են Հեյդար Ալիեւի առողջական վիճակի հետազոտումը։

ԹԲԻԼԻՍԻ

«Պարտիզանները կպայթեցնեն Հայաստան շարժվող գնացքը»

Փախստականները շարունակում են հացադուլը, իսկ Աբխազիայի վտարանդի կառավարությունը՝ հորդորում պատերազմ սկսել անջատողականների դեմ

Մինչ Վրաստանի Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Թեդո Ջափարիձեն Երեւանում Հայաստանի իշխանությունների հետ, ի թիվս այլ հարցերի, քննարկում է աբխազական երկաթուղու վերագործարկման հնարավորությունները, մայրաքաղաք Թբիլիսիում վրացի փախստականների մի խումբ շարունակում է հացադուլը։

Աբխազիայի վտարանդի կառավարության ղեկավար, Վրաստանի Անվտանգության խորհրդի անդամ Թամազ Նադարեիշվիլին «Ազգի» հետ զրույցում նշեց, որ անկախ այն բանից, որ ինչ-որ երկիր կամ պաշտոնյա ցանկանում է բացել երկաթգիծը, միեւնույն է, այն չի կարող աշխատել։

«Պետք է հաշվի առնել, որ այդ երկաթգիծն անցնում է Աբխազիայի Գալիի շրջանով եւ Արեւմտյան Վրաստանով, որտեղ գործում են պարտիզանները։ Քանի դեռ չի վերականգնվել Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը, ցանկացած պայմանավորվածության դեպքում պարտիզանները կպայթեցնեն Հայաստան շարժվող գնացքը», ասաց Նադարեիշվիլին։

Աբխազիայի Գալիի շրջանում եւ Վրաստանի Զուգդիդի շրջանում գործում են Զուրաբ Սամուշիայի «Սպիտակ լեգեոն» եւ Դաթո Շենգելիայի «Անտառային եղբայրներ» պարտիզանական խմբերը, որոնք հիմնականում ներգրավված են դիվերսիոն գործողությունների մեջ։

Թամազ Նադարեիշվիլին երեկ վրացական իշխանություններին հորդորեց վերջ տալ Աբխազիայի անջատողական իշխանությունների հետ անպտուղ, տարիներ շարունակվող բանակցություններին եւ Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը վերականգնել զենքի գործադրմամբ։

«Ավելի լավ կլիներ Հայաստանը նախ եւ առաջ օժանդակեր Վրաստանի տարածքային ամբողջականության վերականգնմանը, ապա ակնկալիքներ ունենար աբխազական երկաթգծի վերագործարկումից», ասաց Նադարեիշվիլին։

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,
Թբիլիսի

Ընթացիկ

Նորընտիր պատգամավորները թուրքերի հետ չեն գրկախառնվելու

ԱԺ նորաթուխ նախագահի առաջին ասուլիսը

Նորընտիր խորհրդարանի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը ակնհայտորեն փորձում է լավացնել հարաբերությունները լրատվամիջոցների հետ: Այդ միտումը նա դրսեւորեց ԱԺ նախագահի պաշտոնում իր առաջին ասուլիսի ընթացքում, որը հրավիրել էր պաշտոնավարման մեկամսյակի կապակցությամբ: Թվում է, թե այս կարճ ժամանակահատվածում Ա. Բաղդասարյանը կարող էր հասցնել միայն ծանոթանալ իր գործառույթներին, նախկինից կիսատ թողնված աշխատանքներին:

Սակայն խորհրդարանի նախագահի պաշտոնը, ինչպես ասում են՝ «նրա վրա եկել է»: ԱԺ նախագահը հավելյալ էներգիա է ստացել: Դատեք ինքներդ. այս ընթացքում ոչ միայն իր ակտիվ մասնակցությամբ ձեւավորվել են միջխորհրդարանական կապերի խմբերը, այլեւ մշակվել են մի քանի նախաձեռնություններ, որոնք էականորեն փոխելու են ԱԺ գործունեությունը: Օրինակ՝ նորընտիր նախագահը հրամանագիր է ստորագրել, որով միայն իրեն է իրավունք տրվում ներկայացնելու ԱԺ պաշտոնական տեսակետները: Այդ իրավունքի ամրագրումը Ա. Բաղդասարյանը բացատրեց իր, որպես ԱԺ նախագահի, երկրի երկրորդ դեմքը լինելով: Բացի դրանից նա հայտարարեց, թե այդ հրամանագրով ուղղակի հստակեցվել է, թե ովքեր են իրավասու ԱԺ պաշտոնական տեսակետները հայտնելու:

Նորություն էր նաեւ տեղեկանալ, որ սեպտեմբերից սկսած յուրաքանչյուր ուրբաթ տեղի է ունենալու ԱԺ աշխատանքային խորհրդակցություն, որի նպատակն է լինելու երկրի եւ հասարակության համար առանցքային նշանակության հարցերի, օրինագծերի կապակցությամբ քննարկումներ ծավալելը եւ դիրքորոշումներ արտահայտելը: Այդ խորհրդակցությունները բաց են լինելու լրատվամիջոցների համար: Ի դեպ այս առումով նորընտիր նախագահը մեկ այլ նորամուծություն է ուզում անել. հատուկ աշխատանքներ են տարվելու խորհրդարանական լրագրողների աշխատանքային պայմանները բարելավելու համար: Նրանք ոչ միայն առանձին աշխատասենյակ են ստանալու, այլեւ կարող են մտնել ստեղծվելիք խորհրդարանական լրագրողների ակումբ եւ այդպիսով ազդել ԶԼ մասին օրենքի խնդիրների քննարկման համար: Այս շրջանակներում, օրինակ Ա. Բաղդասարյանի հանձնարարությամբ կրթության գիտության հանձնաժողովում ստեղծվելու է աշխատանքային խումբ, որում կարող են ընդգրկվել լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները եւ որը պետք է աշխատի ներկայումս շրջանառության մեջ գտնվող ԶԼ օրենքի նախագծի վրա:

Նախատեսվում է նաեւ ստեղծել խորհրդարանական ամսագիր, որը «Խորհրդարանական ժամ» հեռուստահաղորդման հետ կլուսաբանի ԱԺ գործունեությունը: Բացի սրանից, ըստ Ա. Բաղդասարյանի, ԱԺ-ում կստեղծվեն հատուկ տեխնիկական պայմաններ մարզերի հետ պատգամավորների շփումները ակտիվացնելու եւ միջխորհրդարանական կապերի ամրապնդման համար: Ա. Բաղդասարյանը ծրագրում է նաեւ ԱԺ նախագահին կից ստեղծել հասարակական խորհուրդներ կոնկրետ ոլորտների հարցերով զբաղվելու նպատակով, որոնցից, օրինակ, նա նշեց ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներից կազմված նման մարմին ստեղծելու անհրաժեշտությունը: Իրականում այս նախաձեռնությունները իրագործելը բավականին թանկ, ծախսատար հաճույք է: Սակայն ԱԺ նախագահին այս հարցը այդքան էլ կարծես չի մտահոգում: Ինչպես Ա. Բաղդասարյանը նշեց, ներկայումս բանակցություններ են տարվում միջազգային տարբեր կազմակերպությունների հետ նախաձեռնությունները ֆինանսավորելու համար: Նախագահը լիահույս է, որ դրանք հաջողությամբ կպսակվեն: Այնպես որ պետական բյուջեն հավելյալ ծանրության բեռի տակ չի ընկնի: Այսինքն եթե միջազգային կազմակերպությունները հանկարծ մերժեն առաջարկները, ոչինչ էլ հիշատակվածներից հնարավոր չի լինի անել:

Ա. Բաղդասարյանը կարծես թե որոշել է նաեւ ուղղել իր նախորդի՝ Արմեն Խաչատրյանի սխալները: Այսուհետեւ խորհրդարանական յուրաքանչյուր խորհրդարանական պատվիրակություն մանրամասնորեն պետք է հաշվետվություն տա՝ ինչ նպատակով է մեկնում, ինչ ֆորմատով, իսկ վերադառնալիս արդյունքները ներկայացնի հանրությանը: Միակ հարցը, որը այդպես էլ պարզ չդարձավ, այն էր, թե ինքը՝ ԱԺ նախագահը ում պետք է նախօրոք հաշվետվություն ներկայացնի ուղեւորություններ կատարելիս:

Սակայն հիմնական խնդիրները խորհրդարանում ԱԺ նախագահը տեսնում է օրենսդիր մարմնի դերի բարձրացման եւ խորհրդարանական դիվանագիտության զարգացման մեջ: Օրինակ որպես վերջինիս առհավատչյա, Ա. Բաղդասարյանը հայտարարեց հայ-թուրքական խորհրդարանական բարեկամության խումբ ստեղծելու մասին: Թե ինչ հարցերում է ԱԺ նախագահը տեսնում հայերի եւ թուրքերի միջեւ բարեկամությունը, պարզ չդարձավ անգամ «Ազգ»-ի կոնկրետ հարցադրումից: Ա. Բաղդասարյանը միայն հարկ համարեց նշել, որ ինքը չի խոսում թուրքերի հետ գրկախառնությունների մասին, սակայն համարում է, որ խորհրդարանական կապերը երկու երկրների միջեւ պետք է հաստատվեն ու զարգանան: Ինչ վերաբերում է ցեղասպանության նուրբ խնդրին եւ երկու երկրների հարաբերությունների բացման առանցքում ԼՂ հարցով Անկարայի առաջադրած նախապայմաններին, այդ մասին էլ Ա. Բաղդասարյանը բացարձակապես ոչինչ չասաց: Պարզ չդարձավ՝ բարեկամություն հաստատելիս հայ պատգամավորները նրա պատկերացմամբ պետք է շրջանցե՞ն այդ հարցերը, թե՞ ոչ:

Սակայն Ա. Բաղդասարյանը մի շատ հետաքրքրական միտք արտահայտեց: Նա ուղղակի հայտարարեց, թե հայ-թուրքական երկխոսությունների ծավալման մեջ շահագրգռություն է դրսեւորում Եվրամիությունը: Ինչու՝ դարձյալ որեւէ պատասխան հնարավոր չեղավ ստանալ: Հետաքրքրական է՝ եթե, օրինակ, ԵԱՀԿ-ն էլ նման շահագրգռություն դրսեւորի հայ-ադրբեջանական այդպիսի երկխոսություններ ծավալելու հարցում, կստեղծվի՞ ԱԺ հայ-ադրբեջանական բարեկամության խումբը:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

«Ար»-ը եւ «Պարադիզ»-ը՝ օրինախախտ

Գուցե մյուսները նե՞ւ

«Ար» եւ «Պարադիզ» (HTB-ն հեռարձակող) ընկերությունները, խախտելով «Գովազդի մասին» ՀՀ օրենքը, եթեր են հեռարձակել ծխախոտի գովազդ: Երեկ հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովը նիստում գրավոր նախազգուշացումներ արեց հեռուստաընկերություններին: Նման երեք նախազգուշացումից հետո ՀՌԱՀ-ն իրավասու է զրկել նրանց կապուղուց: Խոսքը վերաբերում է «Մասիս տոբակոյի» «Արարատ» ու «Գլորիա» եւ «Միգարոն կլասիկի» ծխախոտների գովազդին: Հեռուստաընկերությունների ներկայացուցիչները գովազդները եթեր չհեռարձակելու գրավոր համաձայնություն են տվել:

Հարկ է նկատել, սակայն, որ միայն նշված ծխախոտները չէ, որ գովազդվում են եւ ոչ միայն «Ար»-ով եւ HTB-ով: Բացահայտ բոլոր հեռուստաալիքներով ցուցադրվում է տարատեսակ խմիչքի եւ ծխախոտի գովազդ: «Լուսաստղը» խորհուրդ է տալիս խմել մինչեւ վերջին կաթիլը, զարեջուր սիրողները փորձում են հասկանալ՝ «Կոտայք» ընկերության «Մոսկովյան» զարեջուրը դառնահա՞մ է, թե՞ ոչ, ձեռնամարտում երկու մուժիկ կարեւորում են «Մուժիկի» աստիճանը: Այս շարքը երկար կարելի է թվարկել, քանի որ չնայած գովազդի մասին օրենքի արգելքին, ծխախոտ եւ խմիչք արտադրող ընկերությունները շարունակում են մնալ հիմնական գովազդատուն:

Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովում համաձայն չեն այն պնդմանը, թե նշված գովազդները եւս օրենքի ակնհայտ խախտումներ են՝ այն հիմնավորմամբ, որ, իբր այդ հոլովակները կառուցված են ակնարկի վրա եւ օրենքի կոնկրետ խախտում չկա: Ստացվում է՝ բոլորս էլ հասկանում ենք, թե ինչի մասին է գովազդը, բայց ոչինչ անել չենք կարող, օրենքի սահմաններում, իհարկե:

Այդուհանդերձ, պետք չէ մոռանալ, որ լավագույն գովազդներն աշխարհում կառուցված են՝ հիմքում ունենալով ակնարկը: Պարտադիր չէ «իրերն իրենց անուններով կոչել»: Ստացվում է, որ օրենքը կա, իսկ նրանք, ում վրա պետք է տարածվի, օրենքից դուրս են: Այդ դեպքում ո՞ւմ համար է գրվել:

Մ. Հ.

Լողափերն ինքնակոչ հարկահավաքներից ազատելու համար

Շոգերն ընկնելու հետ դեպի Սեւան հանգստացողների մեծ հոսքեր են ուղղվում: Եվ հին խնդիրը կրկին նորանում է: Մարդկանց վրդովեցնում է ինքնակոչ հարկահավաքների առկայությունը լողափերի տարբեր հատվածներում, ովքեր անհարկի գումարներ են գանձում տեղ զբաղեցնելու համար: ՀՀ բնապահպանության նախարարության մամուլի ծառայությունից մեզ տեղեկացրին, որ նախարարի հանձնարարականով «Սեւան» ազգային պարկ» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունն իրեն պատկանող եւ վարձակալական հիմունքներով այլ անձանց հատկացված տարածքներում պետք է ապահովի քաղաքացիների անվճար մուտք ու ելքը: «Սեւան» ազգային պարկին» հանձնարարված է նաեւ մերժման, ընդդիմանալու եւ նախարարի պահանջը չկատարելու դեպքում վերանայել վարձակալական հիմունքներով կնքված պայմանագրերը:

Կ. Ղ.

ԲԱՐՁՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ

«Վիրաժ լոջիկը» մեր երկրում ընդլայնում է գործունեությունը

Էլեկտրոնային սարքեր նախագծող «Վիրաժ լոջիկ» ամերիկյան ընկերությունը, որ հիմնվել է 1996 թվականին Կալիֆոռնիայում, երեք տարի առաջ դարձել է բաժնետիրական ընկերություն եւ այսօր համարվում է աշխարհում ներդրված սարքերի շուկայի առաջատարը՝ տարեկան 300 մլն դոլար շրջանառությամբ: Ընկերության «Սթար մեմրի սիստեմ» հիշողության համակարգը 2001 թվականին արժանացել է «Տարվա լավագույն արտադրանք» մրցանակին՝ ամերիկյան «էլեկտրոնիկ փրոդուկտս մագազին» հեղինակավոր պարբերականի կողմից:

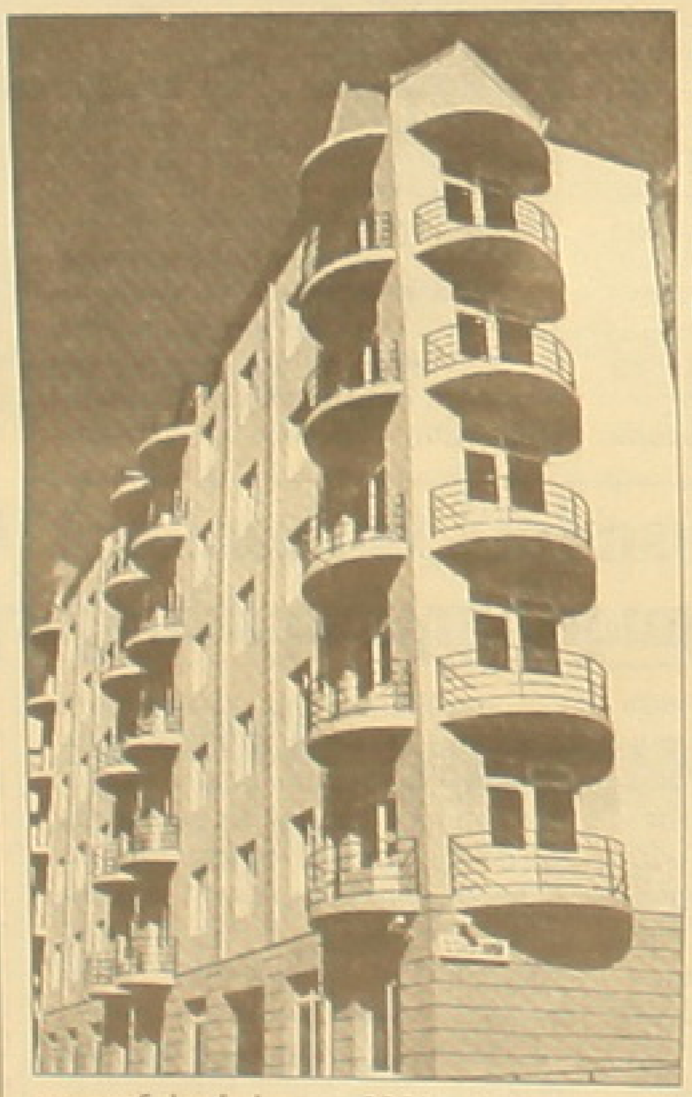

«Վիրաժ լոջիկը» մասնաճյուղեր ունի մի շարք երկրներում, այդ թվում Հայաստանում: Երեւանյան մասնաճյուղի նախագահն ու գործադիր տնօրենը ծագումով հալեպահայ Ադամ Գաբլանյանն է: 1999 թվականին հիմնված այս մասնաճյուղը ընկերության հետազոտությունների եւ մշակումների բաժնի բաղկացուցիչ մասն է, որը չի զբաղվում մարկետինգով ու արտադրանքի վաճառքով: Հայաստանյան մասնագետներն աշխատում են հիմնականում երկու ուղղություններով. էլեկտրոնիկայի եւ էլեկտրոնային սարքերի տեստավորման մասնագետները նախագծում են հիշողության սարքերի տեստավորման եւ վերանորոգման հանգույցները, իսկ ծրագրավորման մասնագետները մշակում են նախագծման համակարգչային համակարգի մասերը: Ներկայումս աշխատողների թիվը մոտ 70 է, սակայն երեւանյան մասնաճյուղի գործունեությունը ընդլայնելու եւ աշխատատեղերի թիվը եռապատիկ դարձնելու նպատակով ընկերությունը գնել էր նոր շենք (Մովսես Խորենացու 15/1), որի բացման արարողությունը տեղի ունեցավ երեկ:

Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում «Վիրաժ լոջիկ» ընկերության մեծ հաջողությունները համառոտակի ներկայացնելուց հետո Ադամ Գաբլանյանը նշեց, որ մեծ հպարտություն կլինի հայ ազգի համար մոտ ապագայում աշխարհին ներկայացնել Հայաստանում արտադրված տեխնոլոգիաները: Հայերի գիտական ներուժը վաղուց ծանոթ է աշխարհին եւ բարձր արձագանք ունի:

Հայաստանում Մ. Նահանգների դեսպան Ջոն Օրդուեյը շնորհավորելով ներկաներին նոր շենքի բացման առիթով, հույս հայտնեց, որ ընկերության աշխատանքների ընդլայնմամբ էլ ավելի կամրապնդվի հայ-ամերիկյան համագործակցությունը:

Փոխնախագահ Երվանդ Զորյանի գնահատմամբ, նոր շենքի բացումն ամենից առաջ գիտական կենտրոնի բացում է, որի կարեւորությունն անսահման մեծ է ամերիկյան ընկերության, միջազգային տեխնոլոգիաների, Հայաստանի ու հայ գիտական մտքի զարգացման համար: Միջոցառմանը ներկա էր բարձր տեխնոլոգիաների մասնագետ Գարեգին Չուգասզյանը, որի խոսքերով, այս ընկերությունը եզակի էր նրանով, որ Հայաստանում մշակված մտավոր սեփականությունը միջազգային շուկա մտցրեց եւ 400 մլն դոլարից ավելի կապիտալիզացիա ստացավ միջազգային բորսայից, որը համեմատելի է Հայաստանի բյուջեի հետ:

Ընկերության գործունեությանն ավելի մանրամասն կանդրադառնանք առաջիկա համարներից մեկում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ»-ի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ՄԱԿ-Ի ՏՎՅԱԼՆԵՐՈՎ

Հայաստանը մարդկային զարգացման համաթվով 87-րդը

6 տարվա կտրվածքով առկա է առաջընթաց

Երեկ ՄԱԶԾ Հայաստանի գրասենյակում տեղի ունեցավ գլոբալ մարդկային զարգացման 2003 թ. զեկույցի շնորհանդեսը: Զեկույցի հիմնական թեման էր «Հազարամյակի զարգացման նպատակներ. աղքատությունը վերացնելուն ուղղված պայմանագիր ազգերի միջեւ»:

Զեկույցը ներկայացրեց Հայաստանում ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող Լիզ Գրանդեն: Մարդկային զարգացման զեկույցի հիմքում դրվում է մարդկային զարգացման համաթիվը (ՄԶՀ), որը հաշվում է երկրների առաջընթացը 3 հիմնական ուղղություններով. կյանքի սպասվող տեւողություն, կրթություն եւ մեկ շնչի հաշվով իրական ՀՆԱ:

Լիզ Գրանդեի ներկայացմամբ, չնայած 1990-95 թթ. ԱՊՀ երկրներում արձանագրված անկմանը, 1995 թ.-ից Հայաստանի ՄԶՀ-ը հաստատուն աճ է ունեցել: Համաձայն զեկույցի, Հայաստանն իր ՄԶՀ-ով զբաղեցնում է աշխարհում 87-րդ տեղը՝ դասվելով մարդկային զարգացման միջին մակարդակ ունեցող երկրների շարքին: Տիկին Գրանդեն ուշադրություն հրավիրեց այն հանգամանքի վրա, որ մարդկային զարգացման զեկույցի նախնական դասակարգմամբ Հայաստանը հայտնվել էր 100-րդ տեղում: Դա եղել է վիճակագրական սխալ: Սակայն մարդկային զարգացման զեկույցի նյույորքյան գրասենյակի, ՄԱԶԾ Հայաստանի եւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի վիճակագրական ինստիտուտի ջանքերի եւ համագործակցության շնորհիվ խնդիրը լուծվել է: Այդ կապակցությամբ թողարկվել է Հայաստանի ՄԶՀ-ի պաշտոնական ուղղում:

Լիզ Գրանդեն անդրադարձավ նաեւ 2000 թ. սեպտեմբերին 191 երկրների՝ Հազարամյակի գագաթնաժողովում ստորագրած հռչակագրին, որով նշված 191 երկրները, այդ թվում Հայաստանը, պարտավորվեցին հասնել Հազարամյակի զարգացման 8 նպատակներին: Մասնավորապես դրանք են. ծայրահեղ աղքատության եւ սովի վերացում, համընդհանուր տարրական կրթության ապահովում, կանանց եւ տղամարդկանց հավասարության խրախուսում, մանկամահացության կրճատում, մայրության պահպանության բարելավում, պայքար ՁԻԱՀ-ի եւ այլ հիվանդությունների դեմ, էկոլոգիական կայունության ապահովում եւ գլոբալ գործընկերության ծավալում՝ զարգացման նպատակով:

Հայաստանում ՄԱԿ-ի մշտական համակարգողի խոսքերով, մեր կառավարությունը որոշ քայլեր իրականացնում է հռչակագրի նպատակների կենսագործման համար: Մասնավորապես, 2001 թ. համար ՀՀ կառավարությունը ներկայացրել է ազգային զեկույց: Նմանօրինակ մի զեկույց էլ 2002 թ. համար կներկայացվի մի քանի շաբաթից:

Տիկին Գրանդեն կարեւորեց նաեւ Հայաստանի կառավարության ընդունած աղքատության վերացման ծրագիրը: Այս առումով ՄԶԾ-երի ղեկավար Նարինե Սահակյանը նշեց, որ նույնպես առկա է առաջընթաց: Օրինակ, աղքատությունը 1998-99-ից մինչեւ 2001 թ. կրճատվել է 55 տոկոսով՝ 50,9 տոկոս, ծայրահեղ աղքատության դեպքում 24 տոկոս ցուցանիշը կրճատվել է մինչեւ 16,9 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է մասնավորապես մարդկային զարգացման 2003 թ. զեկույցում Հայաստանի վերաբերյալ համաթվի հաշվարկման համար վերցված տվյալներին, ապա, տիկին Գրանդի հավաստմամբ, օգտագործվել են պաշտոնական աղբյուրների տեղեկություններ: Ճիշտ է, տիկին Գրանդեն ավելացրեց, որ ՄԱԿ-ն ունի նաեւ անկախ վերլուծական աղբյուրներ, որոնք ստուգում են տվյալների հավաստիությունը:

Մարդկային զարգացման համաթիվը հաշվարկելիս ՀՆԱ-ի դեպքում տվյալները համաձայնեցվում են Համաշխարհային բանկի տվյալների հետ: Կրթության մասին տեղեկությունները ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի տվյալների հետ են համաձայնեցվում, իսկ կյանքի տեւողությունը՝ ՄԱԿ-ի բնակչության հարցերով զբաղվող վարչության հետ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Շուկա բաց երկնքի տակ

Այսպես կոչված ԳՈՒՄ-ի շուկա այցելելիս այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, որ այն սկսվում է փողոցից: Շուկային հարող տարածքը գրեթե անանցանելի է, ամբողջովին հեղեղված գյուղմթերք վաճառողներով:

Իհարկե, մեր երկրում սա արտառոց երեւույթ չէ եւ բնորոշ է գրեթե բոլոր շուկաներին: Հետաքրքրական էր, թե ինչու դրսի առեւտրականներն այս տարին շուկայի ներսի հարմարավետ տաղավարների եւ հովի փոխարեն նախընտրում են առեւտուրը կազմակերպել գետնի վրա: Գրեթե բոլորը պատասխանում էին միանման՝ էստեղ ավելի հարմար է, քանի որ մարդիկ շատ են, ապրանքը շուտ է սպառվում, քան ներսում: Գնորդներից շատերն ասացին, որ առեւտուր են անում դրսից, կարծելով, թե վաճառողը գյուղացի է:

Պատկերը բոլորովին այլ էր շուկայի ներսում. համեմատաբար մաքուր միջավայր, մթերքը գեղեցիկ դարսված տաղավարներում, սակայն այստեղ բացակայում էր գնորդների աշխուժությունը:

Այս ամենը վաճառողներից մեկը (նախկին ուսուցիչ) հիմնավորեց այսպես. «Եվ մենք (ներսում), եւ նրանք (դրսում) ապրանքն ուշ երեկոյան մեծածախ գնում ենք գյուղացուց նույն գնով, պարզապես դրսում 20, 30 դրամ էժան վաճառելով թյուրիմացության մեջ են գցում գնորդին համոզելով, թե իրենց ապրանքն են վաճառում, մինչդեռ խաբում են գնորդին կշեռքով, իսկ ներսում գոյություն ունի ստուգիչ կշեռք»:

Ճշտելու համար դրսից առեւտուր անող մի կնոջ խնդրեցինք գնված 3 կգ լոլիկը տանել ներս եւ կշռել հսկիչ կշեռքով. լոլիկը 2 կգ 600 գ էր:

Այս ամենից հետո հանդիպեցինք շուկայի տնօրեն Վլադիմիր Իսպիրյանին եւ փորձեցինք պարզել, թե ինչ միջոցներ են ձեռնարկվել շուկան փողոցից ներս բերելու համար: Պարզվեց, որ շուկայի տնօրենությունն ամենեւին էլ կապ չունի շուկայից դուրս ծավալված առեւտրի հետ, որը քաղաքապետարանի վերահսկողության տակ է: Տնօրենը նշեց. «Բազմիցս այդ հարցով վերջին 5 տարիներին նամակներով դիմել եմ եւ քաղաքապետարան, եւ թաղապետարան, որպեսզի միջոցառումներ ձեռնարկվեն առեւտուրը դրսից ներս բերելու համար: Իմ նամակները հաճախ մերժվել են՝ հասկանալի պատճառներով, որովհետեւ այստեղ կա առանձին անձանց շահագրգռվածություն: Եթե նամակներն արձագանք էլ ստացել են, ապա շրջակա միջավայրի բարեկարգումը տեւել է ընդամենը մի քանի օր»:

Մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար դիմեցինք Կենտրոն համայնքի թաղապետարանի առեւտրի սպասարկման բաժնի պետի տեղակալին, որն իրավասու չէր մեզ տեղեկություն տալու առանց փոխքաղաքապետի թույլտվության: Քանի որ փոխքաղաքապետը բացակայում էր քաղաքից, սպառիչ պատասխան չստացանք:

Չնայած այս ամենին, թաղապետարանից տեղեկացանք, որ, այնուամենայնիվ, ինչ-ինչ միջոցառումներ ձեռնարկվում են, եւ մոտակա ամիսներին այդ հարցն արմատական լուծում կստանա: Հուսալով սպասենք:

ԾՈՎԻՆԱՐ ՄՈՍՈՅԱՆ
ԱՆՆԱ ՎԱՐԴՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Այդուհանդերձ, մկնդեղի թափոնների վնասազերծման ապացույց չի բերվել

«Ազգի» հուլիսի 5-ի համարում «Թունավորվել են Դեբեդում լողացողները» տեղեկատվության մեջ նշել էինք, որ հունիսի 28-ին 4 երեխաներ լողացել էին գետում եւ թունավորվել: Դրա պատճառը գետի հարեւանությամբ գտնվող Ալավերդու «Էյ Սի Փի» պղնձի մշակման կոմբինատի մկնդեղի գերեզմանոցներն են եղել, որոնցում առկա թունավոր նյութերը գետն են լցվում անձրեւաջրերի հետ: Նշել էինք նաեւ, որ դա թույլ չտալու համար անհրաժեշտ է կառուցել բետոնե արգելապատ, ինչն ընկերության համար մի քանի հազար դոլար կարժենա:

Հաջորդ օրը **«Ազգի»** Վանաձորի թղթակցից ստացանք մեր նշած փաստը հերքող թղթակցություն, որտեղ Ալավերդու հիվանդանոցի տնօրեն Համլետ Շահինյանը հավաստիացրել է, որ թունավորման ախտանիշով հիվանդներ չեն ընդունվել: Իսկ «Էյ Սի Փի» ներկայացուցիչն էլ նշել էր, որ «թափոններն անհրաժեշտ չափով վնասազերծված են եւ չեն թունավորում գետի ջուրը»:

Այդուհանդերձ, մեզ այդ տեղեկությունը հայտնած աղբյուրը պնդում է թունավորման փաստը, ինչը հավանական է թվում՝ նկատի ունենալով հենց հերքման բովանդակությունը:

Հիվանդանոց տեղափոխված թունավորված երեխաներին չգրանցելը չի բացառվում: Գաղտնիք չէ, որ ավելորդ գլխացավանքից խուսափելու համար կարելի է սահմանափակվել միայն առաջին բուժօգնություն ցույց տալով: Հետեւաբար հիվանդանոցի տնօրենի եւ մյուսների հավաստիացումները չի կարելի որպես բացարձակ ճշմարտություն ընդունել:

Հաջորդն ընկերության ներկայացուցչի հավաստիացումն է, որն ընդհանրապես հեռու է ճշմարտությունից: Դեռեւս խորհրդային տարիներին մկնդեղի թափոնների գետ լցվելը կանխելու համար կառուցված հին արգելապատը բազմաթիվ ճաքեր, անցքեր ունի, իսկ տեղ-տեղ էլ ծածկվել է հողով: Հետեւաբար չի կարող ծառայել իր նպատակին, ինչի պատճառով էլ թափոնները լցվում են գետը: Այսինքն՝ դրանք «անհրաժեշտ չափով» վնասազերծված չեն: Իսկ որպեսզի այդպիսիք լինեն, հարկ է կառուցել նոր արգելապատ, ինչի մասին նշել էինք մեր տեղեկատվության մեջ, եւ ինչը կոմբինատի սեփականատերը զլանում է կատարել՝ Ալավերդու բնակիչների առողջության համար մշտական սպառնալիքի աղբյուր թողնելով:

Եվ վերջապես, «անհրաժեշտ չափով» թափոնների վնասազերծումն ապացուցող փաստեր ընկերության ներկայացուցիչը չի բերել:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Սպասվում է բանջարեղենի լավ բերք

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այս տարի Հայաստանում սպասվում է բանջարեղենի, մասնավորապես լոլիկի եւ թթու դրվող վարունգի, աննախադեպ բարձր բերք: Ինչպես հայտնեցին Ագրարագյուղացիական միության լրատվական ծառայությունից, դա հնարավոր է եղել ապահովել տվյալ կուլտուրաների նոր տեսակի եւ բարձրորակ սերմերի ներկրման շնորհիվ, որն իրականացվել է ֆերմերների միջոցներով: Նշվում է նաեւ, որ անցած տարվա համեմատ բանջարեղենի սերմերի ներքին շուկայում այս տարի գները նվազել են մոտ 20 անգամ: Բանջարեղենի բերքի ակնկալվող ծավալների շնորհիվ ներքին շուկայից դուրս կմղվեն թուրքական եւ բուլղարական թթու դրած պահածոները:

Նախարարությունն էջ ունի ինտերնետում

Երեկ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարությունում ներկայացվեց այս գերատեսչության ինտերնետային նորաբաց էջը: Առայժմ ներկայացված է երկու լեզուներով՝ հայերեն եւ անգլերեն: Նախատեսված է նաեւ ռուսերեն տարբերակ: Նախարարության էջը ներկայացրին աշխատակազմի ղեկավար Սարգիս Ղազարյանը եւ տեղեկատվական-մարքեթինգային կենտրոնի տնօրեն Սմբատ Պետրոսյանը: Վերջինս նշեց, որ ինտերնետ էջում ներկայացված են նախարարության բոլոր տվյալները, կառուցվածքի, գործունեության ոլորտների, անցկացրած ուսումնասիրությունների, ստեղծման նախապատմության մասին: Ինչպես նշվեց, այսուհետեւ լրագրողներն իրենց հետաքրքրող հարցերի առնչությամբ ուղղակի կարող են էլեկտրոնային նամակ գրել նախարարության այս կամ այն պաշտոնյային:

Ա. Մ.

«Աուդիները» գայթակղության փորձաքար

Սկիզբը՝ էջ 1

Ցուցակներից դուրս են մնացել նորանշանակ նախարարները (նոր պաշտոնը մի քանի «Աուդի» արժե), որոնք նաեւ դեռ չեն հասցրել հավաստել իրենց հավատարմությունը: Այսպես՝ 13 «Աուդիներից» 4-ը հանձնվել է արտգործնախարարությանը (ենթադրաբար տուրք տալով իրողությանը, որ մնացած 7-ի ճակատագիրն էլ նա պիտի տնօրիներ): Երկու մեքենա հանձնվել է նախագահական պալատին. ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Արտաշես Թումանյանին (թեեւ ասում են, որ դրանից ընդամենը 10 օր առաջ նա «Միցուբիշի» էր առել), մյուսը՝ ՀՀ նախագահի առաջին օգնական Արմեն Գեւորգյանին: Հաջորդաբար գալիս են կառավարության ու դրա տարբեր օղակների ներկայացուցիչները՝ ՀՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավար-նախարար Մանուկ Թոփուզյան, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար Հովիկ Աբրահամյան, ՀՀ տրանսպորտի ու կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյան, առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարար Կարեն Ճշմարիտյան, առողջապահության նախարար Սերգեյ Դավիդյան:

Ցուցակից դուրս են մնացել բնապահպանության նախարարությունը (նախարարը հենց «Աուդի» մակնիշի ջիպով է ման գալիս), ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը (նրանք էլ ջիպ, «Ֆորդ», «Պեժո» մեքենաներ ունեն), սոցապահովագրության, արդարադատության, կրթության եւ գիտության նախարարությունները: Մեր աղբյուրներից մեկը տեղեկացրեց նաեւ, որ բաշխումը դեռեւս ընթացքի մեջ է: 13 մեքենաների ընդհանուր արժեքը 5 մլն չինական յուան է, մոտավորապես՝ 500 հազար դոլար:

Արարողակարգային առավելությամբ այդ մեքենաների տեղը, նույնպես պարզագույն տրամաբանությամբ կամ կառավարության, կամ արտգործնախարարության «գարաժներն» պիտի լինեին: Հետո, ըստ հարկի ու անհրաժեշտության օգտագործվեին: Բայց «Աուդիները» փորձաքար դարձան, ու մերոնք չդիմացան գայթակղությանը: Հասկանալով, որ սահուն հողի վրա են ոտք դնում, որոշվել է նույնիսկ կառավարության հատուկ որոշմամբ ամրագրել իրողությունը: Ըստ մայիսի 8-ին ընդունված որոշման, սահմանվեց դրանց տրամադրման կարգը տարբեր կառավարական օղակների, բայց կարիքի դեպքում մեքենաները հընթացս օգտագործելու պայմանով: Սակայն, նման որոշման համար դեր խաղաց նաեւ մեր իշխանավորների «խնայասիրությունը»՝ «գարաժներում» ցեցոտելու փոխարեն լավ չէ՞ հարմարավետության վայելքը ճաշակել, եւ, ասենք, շաբաթ կամ կիրակի օրերին Սեւանի մայրուղու վրա ժ. 150 կմ արագությամբ սուրալ, կարեւորություն չտալով այն հեռանկարին, որ մի քանի ամիս հետո այդ մեքենաներից արարողակարգային ոչինչ չի մնա: Այնինչ, ըստ հիշյալ որոշման, եթե որեւէ արարողության համար մեքենա անհրաժեշտ լինի, այս կամ այն նախարարը ստիպված պիտի լինի ժամանակավոր հրաժեշտ տալ ծոխությանը: Իսկ ընդհանրապես, փայլուն ու բանկարժեք այդ խաղալիքով մեր նախարարների գայթակղությունը հասկանալի է: Ինչքան հզոր է մեքենայի շարժիչը, ինչքան նոր է մոդելը, այնքան իրական ու ծանրակշիռ է նաեւ քո իշխանությունը: Այդպիսին է նորահարուստ իշխանավորների հոգեբանությունը հայկական իրականության մեջ:

Հայ բժիշկների հայտնվելը հեռավոր Բանգլադեշի խուլ բնակավայրերում անակնկալ էր, եւ տեղաբնակները նրանց ընկալում էին իբրեւ ռուսներ կամ սովետական մարդկանց: Բազմամիլիոն բնակչությամբ այս երկիրը բժիշկների կարիք շատ ունի, եւ նրանք հիմնականում գալիս են Ճապոնիայից, Գերմանիայից, Դանիայից, Հոլանդիայից, Բելգիայից, ԱՄՆ-ից, նաեւ Հնդկաստանից: Այստեղ բժիշկը բացառիկ հարգանք է վայելում, որտեղից էլ լինի: Վերջերս Հայաստանից Բանգլադեշ էին մեկնել բժիշկներ Սարգիս Ավագյանը եւ Ռուզան Խաչատրյանը:

Հայ բժիշկները Բանգլադեշում

Հեռավոր Բանգլատարայի բնակիչները

Էկզոտիկ մի երկիր. XXI դարի քաղաքակրթությունից ասես հազարամյակներով կտրված, 250 հազարանոց Բանգլատարա բնակավայր՝ բոլորակված գյուղերով:

Դաքայի հայկական եկեղեցին

Բանգլադեշի ջրառատ տարածքներից մեկն է սա, որտեղ Հիմալայներից հոսող մի քանի մեծ գետերի վտակներ միախառնվելով՝ առաջացնում են ջրային տարածքների լայն ցանց, որոնց միջեւ գոյացած հողաշերտերի վրա կառուցվում են գյուղեր: Գետերը վարարելիս հողային շատ տարածքներ անցնում են ջրերի տակ, իսկ երբ ջուրը հետ է քաշվում, դրանք մշակվում են: 6 ամիսների ընթացքում հասցնում են բրինձ ցանել եւ հավաքել: Իսկ երբ այս հողակտորները ջրի տակ են անցնում, ժողովուրդը սկսում է զբաղվել ձկնորսությամբ: Ջրառատ գետերին ավելի անմատչելի տեղանքում (մշտական ցամաքներ) աճում են գրեթե բոլոր արեւադարձային բույսերը: Խոնավությունը բարձր է, հողը ոռոգման կարիք չունի, արեւադարձային անձրեւները սնում են բուսականությունը: Իրենց ազգային պտուղը՝ 5-6 կիլոգրամանոց, սեխի մեծությամբ ջեկֆրուտն աճում է ծառերի վրա: Ամենացուրտ ամիսը համարվում է հունվարը, այս տարի +7 աստիճանի պայմաններում մարդիկ զոհվել են «սաստիկ ցրտերից»: Հիմնականում ապրում են փայտածածկ կամ եղեգնյա հյուղակներում՝ պարզ կենցաղով: Ունեւորները՝ աղյուսապատ, թիթեղածածկ տանիքներով կացարաններում: Առկա սոցիալական ծայրահեղացումները մարդկանց մի մասին ստիպում են զբաղվել գրեթե ստրկական աշխատանքներով: Հիմնական զբաղմունքը գյուղատնտեսությունը եւ անասնապահությունն է: Կով են պահում եւ ստանում ընտիր կաթ՝ բարձր յուղայնությամբ, սակայն չգիտեն մածուն, թթվասեր, կաթնաշոռ ստանալու տեխնոլոգիան: Օգտագործում են պարզունակ, ձեռքի սարքեր: Բավականին հետամնաց եւ անբարենպաստ այս բնակավայրում զանազան (հատկապես աղիքային) հիվանդություններ են տարածված, որին նպաստում են վխտացող միջատներն ու մոծակները, հակասանիտարական վիճակը համատարած է:

Մարդիկ ապրում են բնապայմաններին հարմարված, կոշիկ ընդհանրապես չեն հագնում, նույն գետի ջրերում աման են լվանում, լողանում են եւ իրենք, եւ կենդանիները, խմելու համար օգտագործում են արտեզյան ջրեր:

Բնակչության մեծ մասը մուսուլման է, բնույթով մեղմ ու հյուրասեր, կան նաեւ հինդուներ, քրիստոնյաներն ավելի քիչ են՝ 3-5 տոկոս: Ապրում են հաշտ ու համերաշխ, կրոնական, ազգային բախումներ գրեթե չկան:

Հայ բժիշկները Բանգլադեշում

Հայաստանցի երկու բժիշկներն ապրում էին Բանգլատարա կոչվող բնակավայրում՝ «Ռոթարի ինտերնեյշնլին» պատկանող հաստատությունում, որի առաջին հարկում բուժական կենտրոնն էր տեղակայված, իսկ վերեւում՝ հյուրանոցային հարկաբաժինը:

«Ռոթարի ինտերնեյշնլը» բարեգործական առաքելությամբ կազմակերպություն է, որի կենտրոնական գրասենյակն ԱՄՆ-ում է, իսկ մասնաճյուղերը տարածված են աշխարհով մեկ, որոնք ունեն համագործակցության տարածված ցանց: Տարբեր երկրների ռոտարիներն այցելում են միմյանց, փորձ փոխանակում, իրականացնելով ամենատարբեր՝ հումանիտար օգնության, բժշկական ծրագրեր հետամնաց երկրներում:

Բժիշկ Սարգիս Ավագյանը հիվանդ երեխային զննելիս

Ընդգրկված լինելով «Ռոթարի ինտերնեյշնլ» ակումբում՝ հայաստանցի բժիշկները ցանկություն են հայտնել մասնակցելու Բանգլադեշում իրականացվող բժշկական օգնության ծրագրին եւ գարնանը մեկնել հեռավոր այդ երկիրը: «Նրանք բժշկական օգնության շատ մեծ կարիք ունեն, պատմում է Սարգիս Ավագյանը: Մենք սպասարկում էինք 250 հազար բնակչություն ունեցող մի շրջան: Մեզ ընդունեցին մեծ ցնծությամբ, եւ գրեթե ամեն ինչով ապահովել էին, հատկապես դեղորայքով: Փոխարինեցինք մի բժշկի, որը հենց նույն գիշեր մեկնեց՝ փոխանցելով դեղորայքի մի տեղեկատու: Սկզբում դժվար էր, բայց տեղի բուժաշխատողների հետ, որ շատ բարյացակամ ու հարգանքով էին վերաբերվում մեզ, համագործակցելով, արագ ընկերացանք: Մեզ մոտ գալիս էին 50-60 կմ հեռավորությունից, ընդհանուր եւ մասնագիտական բժշկական օգնություն էինք ցույց տալիս օրական 20-30 հիվանդի: Մեկ ամսվա ընթացքում 600 հիվանդի ենք սպասարկել, իսկ ոչ պաշտոնապես՝ 1000:

Աշխատանքի ընթացքում նրանք մեզ ճանաչեցին, մենք՝ իրենց: Այստեղ հասկացան, որ կան մասնագետներ ոչ միայն ԱՄՆ-ից ու Եվրոպայից, այլեւ (իրենց համար) Խորհրդային Միությունից, որ եթե չեն գերազանցում, ապա հետ չեն մնում նրանցից: Մենք էլ հայտնաբերեցինք, որ այստեղ ապրում են բժշկական օգնության կարիք ունեցող մարդիկ, որ կարելի է գնալ եւ աշխատել այս երկրում: Ունենք բժիշկներ, որ կարող են մեկնել հեռագնա աշխատանքի: Մեր բժիշկներն օգտակար լինելով տեղաբնակներին, կարող են նաեւ դրամ վաստակել: Նրանց բժիշկների մի մասը կրթություն է ստանում Կիեւում, Մոսկվայում: Երեւանի բժշկական համալսարանում եթե սովորում են հնդիկներ, կարող են սովորել նաեւ բանգլադեշցիներ: Կարելի է աշխուժացնել այս հարաբերությունները: Հայաստանի առողջապահության նախարարության միջազգային կապերի բաժինը կարող է աշխատանքներ տանել այս ուղղությամբ: Հայ բժիշկները տարիներ շարունակ աշխատելու են մեկնել հիմնականում Եմեն՝ զուտ առողջապահության նախարարության պահանջից ելնելով, իսկ ինչո՞ւ միայն այնտեղ»:

Աշխատանքային այս մեկամսյա ուղեւորության տպավորությունները բազմազան ու հետաքրքրական են՝ մանգոների ու անանասների անտառների առատություն եւ ոտքի տակ թափվող մրգեր, հաճախակի մարդկային կյանքեր խլող տորնադոներ, վտանգավոր նավարկություններ, իրաքյան պատերազմից սարսափած եւ Խորհրդային Միության փլուզման համար ափսոսող մարդիկ, դժվարին պայմաններ, բայց հայաստանցի բժիշկները ոգեւորված են եւ հույս ունեն նոյեմբերին դարձյալ այցելելու: Իսկ Դաքայի «Ռոթարի» ակումբի ղեկավարը շնորհակալական երկու նամակ է հղել ՀՀ առողջապահության նախարարին՝ իր գոհունակությունը հայտնելով հայաստանցի բժիշկների լավ աշխատանքի համար:

Բժշկուհի Ռուզան Խաչատրյանը հիվանդ երեխային զննելիս

Հայ եկեղեցին եւ հայկական համայնքը մոռացության մեջ

Բանգլադեշյան տպավորություններից ամենաազդեցիկը եւ հուզիչն այցելությունն էր Դաքայի հայկական եկեղեցի: XVII-XVIII դարերի կառույցը գտնվում է Բանգլադեշի մայրաքաղաքում՝ Հայկական փողոցում՝ թիվ 4 համարում: Լքված հայկական եկեղեցի, խունացած պատերով, բորբոսահոտով, խաչը կիսաքանդ, հայկական մասունքներով, 1903 թ. հայերեն մի ավետարանով, եկեղեցու բակում՝ գերեզմաններով: 6 զինվորներ զինված հսկում են տարածքը: Ժամանակին հայերի կառուցած Հայկական փողոցում ապրում էին հայեր, տարբեր ժամանակներում նրանք լքել եւ հեռացել են: Մարտինը՝ միակ հայը, եկեղեցու պահապանն է, ծնվել, մեծացել է Բանգլադեշում, իր տունը հիմա եկեղեցու բակում է, ապրում է մենակ, ծառաների հետ: Կինը տեղափոխվել է մի այլ բնակավայր, ուր երեխաներն են սովորում: Հայերեն չի խոսում, իր կյանքի նպատակը եկեղեցու պահպանումն է: Իր ասելով, 800 հայ ընտանիք է ապրում քաղաքում, բայց կազմակերպված հայ համայնք չկա, նրանք եկեղեցի չեն այցելում, ապրում են միմյանցից անջատ, չկան հայկական դպրոցներ, առհասարակ հայկական ոչինչ չկա: Ընտանիքներում հայկականը պահպանվում է այնքանով, որքանով հնարավոր է: Անտարբերության մատնված հայություն, երբ օտարության մեջ նրանց համախմբողը եկեղեցին է, այստեղ այդ հաղորդակցումն էլ չկա:

«Ցավոք, Էջմիածնի ուշադրությունից դուրս մնացած վայր է: Էջմիածնում եթե ասեն՝ ով է ուզում Լոս Անջելեսում ծառայել, հոգեւորականները մեկը մյուսից առաջ կընկնեն: Հոգեւոր ծառայությունը նախ եւ առաջ անձնազոհություն է պահանջում, պատմում է Սարգիս Ավագյանը:

Մեկնելուց առաջ Մայր աթոռի մամլո դիվանի վարիչ-տնօրեն Արսեն արք. Բերբերյանն ասաց, որ իրենք կորցրել են կապը, եւ եթե հնարավոր է, տեղեկություններ հավաքեմ նրանցից: Պարտք համարեցի գտնել հայկական եկեղեցին եւ հանդիպելով Մարտինին, պատմեցի նրան այս մասին: Նա ասաց, որ իրենց վրա ուշադրություն չեն դարձնում, իրենք նամակների, ոգեւորիչ, ջերմ խոսքերի կարիք են զգում: Ինքը՝ Մարտինը, կյանքի գնով է պահում այս եկեղեցին, վախվորած էր խոսում, բոլորը փախան, ասում էր»:

Բանգլադեշի մայրաքաղաքի «Արմենիա թոլա» թաղամասի մոռացության մատնված հայկական եկեղեցու պահապան հայի՝ 50-ամյա Մարտինի հասցեի այս հրապարակմամբ հույս ունենք, որ կգտնվեն հետաքրքրվողներ եւ կգրեն նրան:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Փոստային հասցեն՝
M. J. Martin
Armenian church
4, Armenian street
ARMANITOLA
DHAKA-HOO
BANGLADESH
էլ. փոստ՝
MJMARTIN69@HOTMAIL.COM

ԿԱՆԱՉ ԴԵՂԱՏՈՒՆ

Սրոհունդ

Սրոհունդը ծաղկավոր բույսերից է, որին անվանում են նաեւ արեւքուրիկ, ռուսերեն՝ зверобой: Ցեղի գիտական անունը Hypericum L. է, այդպես կոչվում է այն պատճառով, որ առաջին անգամ գտել են հավամրգիների միջեւ, այդ բույսերի ներքո: Հունարեն hypo նշանակում է «ներքո» եւ erica՝ «հավամրգի»: Ամբողջ աշխարհում հայտնի է սրոհունդ ցեղի 300 տեսակ, որից 11 տեսակ աճում է Հայաստանում: Այս հոդվածը վերաբերում է սրոհունդ խոցված կամ սովորական տեսակին, որն ունի կարեւոր բուժական նշանակություն: Այս տեսակը բազմամյա, կոճղարմատավոր բույս է, ցողուններն ուղիղ են, վերին մասում ճյուղավոր, 30-100 սմ բարձրությամբ: Տերեւները ձվաձեւ են կամ երկարավուն, նստադիր են. տերեւների վրա կան բազմաթիվ թափանցիկ գեղձային կետեր: Ծաղիկները ծաղկաբույլերով են, ոսկեգույն դեղին են, ծաղիկը կազմված է 5 պսակաթերթերից, 5 բաժակաթերթերից, բազմաթիվ առէջներից: Բույսն օժտված է թույլ բալասանային բուրմունքով: Ծաղկում է հունիս ամսին: Սերմերը մանր են: Աճում է մարգագետիններում, բացատներում,

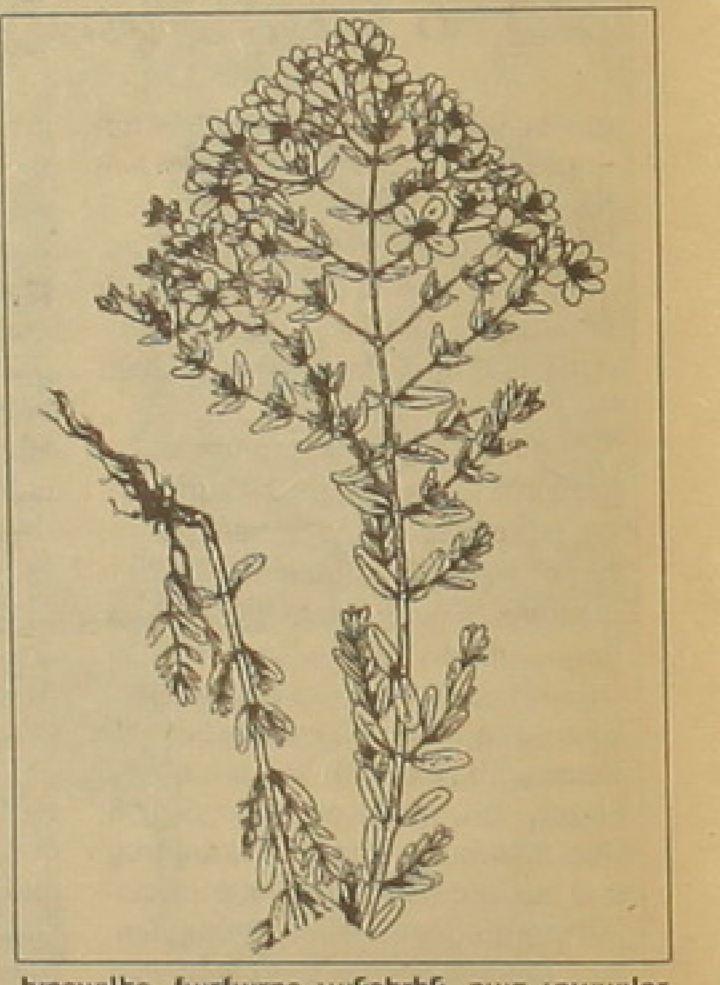

խոտավետ, քարքարոտ լանջերին, բաց լուսավոր տեղերում, լեռնային պայմաններում ծ. մ. 2300 մ:

Սրոհունդը հնագույն եւ ժողովրդի մեջ լայնորեն օգտագործվող դեղաբույս է: «Ինչպես առանց ալյուրի անհնար է հաց թխել, այնպես էլ առանց սրոհունդի հնարավոր չէ բուժել մարդկանց եւ կենդանիների շատ հիվանդություններ», այդպես ասել են ժողովրդական բժիշկները եւ բույսն անվանում են 99 հիվանդություններ բուժող: Պետական արխիվի վավերագրերում գտել են փաստաթղթեր, որ սրոհունդն օգտագործել են դեռեւս 18-րդ դարի սկզբին: Մոսկվայում տեղեկություններ են ստացվել, որ Սիբիրում այս բույսն օգտագործել են որպես վերքերը լավ բուժող միջոց: 1638 թ. վոյեվոդ Ռոմոդանովսկուն ուղարկել են հրովարտակ, որում կարգադրվել է հավաքել սրոհունդ, այդ բույսից պատրաստել ալյուր եւ ուղարկել Մոսկվա՝ «յուրաքանչյուր տարվա համար մեկ փութ»: Սրոհունդը Մոսկվա են բերել նաեւ վաճառականները, որոնք Սիբիր էին մեկնում մորթիների համար:

Սրոհունդը պարունակում է, դաբաղանյութեր, կարոտին, եթերային յուղեր, խեժեր, վիտամիններ C, P, PP, սպիրտներ, որոշ չափով ալկալոիդներ եւ բազմաթիվ այլ նյութեր: Պարունակում է կենսաբանական տարբեր ակտիվ միացություններ եւ այնպիսի նյութեր, որոնք կանխում են քարի գոյացումն օրգաններում, նպաստում են լեղու արտադրությանը, դրական են ազդում աղեստամոքսային, երիկամների, լյարդի, արյունատար անոթների, հատկապես մազանոթների վրա: Սրոհունդի պատրաստուկներն ունեն տտիպ համ, հակաբորբոքային հատկություններ, խթանում են հյուսվածքների վերականգնումը, օգտագործում են նաեւ բերանի խոռոչի ողողումների համար եւ այլն: Դրանում պարունակվող հիպերիցին նյութը բարձրացնում է մաշկի՝ ուլտրամանուշակագույն ճառագայթներ կլանող հատկությունը: Սրոհունդ օգտագործելիս դիմել բժշկի խորհրդին:

Արոտավայրերում սրոհունդ լինելու դեպքում միայն սպիտակ եւ սպիտակ բծավորություն ունեցող կենդանիների զգայնությունը բարձրանում է արեգակնային լույսի ներգործությունից, եւ այդ կենդանիները հիվանդանում են տենդով, որն ընթանում է բարդություններով, մթության պայմաններում հիվանդությունն անցնում է: Սրոհունդի տոքսիկ հատկություններն այդ կենդանիների համար պահպանվում են նաեւ չոր խոտում:

Սրոհունդը հավաքում են ծաղկման շրջանում, կտրում են վերին մասը 25-30 սմ երկարությամբ, առանց կոպիտ ցողունի հատվածների, չորացնում են ստվերում, փռելով բարակ շերտով: Որպեսզի այս տեսակը չվերանա, բույսն արմատով չհանել եւ շատ ճյուղեր թողնել՝ սերմ տալու համար: Ներկայումս սրոհունդը շատ է պակասել, անհրաժեշտ է զգուշությամբ վերաբերվել մեր ֆլորայի այս տեսակին, որ չվերանա:

ԱԼՎԱՐԴ ՍԱՐՈՅԱՆ

«Ջավախքի դպրոցներում վրացի ուսուցիչն ու հայ դպրոցականը միմյանց չեն հասկանում»

Պետական լեզվի չիմացությունը հայ պաշտոնյային կանգնեցնում է աշխատանքը կորցնելու վտանգի առջեւ

Հարավային Վրաստանի, գերազանցապես հայաբնակ Նինոծմինդայի եւ Ախալքալաքի շրջանների երեք դատավորներ աշխատանքը կորցնելու վտանգի առջեւ են պետական լեզվի՝ վրացերենի վատ իմացության պատճառով:

Նինոծմինդայի շրջանային վարչակազմի ղեկավար Ռաֆիկ Արզումանյանն ասում է, որ հուլիսի 19-ին երեք հայ դատավորներին քննության նոր հնարավորություն է տրվել՝ իրենց պաշտոններում մնալու համար:

Վրաստանի սահմանադրության 29-րդ հոդվածում նշվում է. «Յուրաքանչյուր քաղաքացի իրավունք ունի զբաղեցնելու պետական պաշտոն այնքան ժամանակ, քանի դեռ նա բավարարում է հաստատված պահանջները: Պետական պաշտոններ զբաղեցնելու պահանջները սահմանում է օրենքը»:

Խորհրդարանի պատգամավոր, եվրախորհրդի մոնիտորինգի հանձնաժողովի փոխնախագահ Ելենա Թեւդորաձեն ասում է, թե քանի որ Վրաստանում պետական լեզուն վրացերենն է, յուրաքանչյուր պաշտոնյա՝ վրացի կամ կամ ոչ վրացի, պարտավոր է տիրապետել վրացերենին:

«Համաձայն «Պետական լեզվի մասին» օրենքի նախագծի, որը դեռ խորհրդարանում չի հաստատվել, 5 տարի ժամկետ է տրվում այն պաշտոնյաներին, ովքեր վրացերեն չգիտեն», ասում է Թեւդորաձեն:

«Այստեղ՝ Թբիլիսիում, մենք հանդիպեցինք պաշտոնյաներին եւ փորձեցինք համոզել նրանց, որ երեք հայ դատավորների հնարավոր պաշտոնազրկումն իմաստ չունի: Եթե նույնիսկ նրանք վրացերեն իմանային, միեւնույնն է, դատավարությունը վարելու էին հայերենով, քանի որ մեղադրյալ հայերը չգիտեն վրացերեն», ասում է Արզումանյանը:

Ախալքալաքից Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Համլետ Մովսիսյանն ասում է, որ վրացերեն իմանալու համար հայերը նախ եւ առաջ պետք է շփում ունենան վրացիների հետ:

«Եթե հայ պաշտոնյան կանգնում է պաշտոնը կորցնելու վտանգի առջեւ լոկ այն պատճառաբանությամբ, որ չգիտի վրացերեն, ապա, առաջին հերթին, պետությունը վնաս է հասցնում ինքն իրեն, քանի որ հայ պաշտոնյաներն իրենց աշխատանքի ոլորտում պրոֆեսիոնալներ են», ասում է Մովսիսյանը:

Նինոծմինդայում բնակչության 98,5, իսկ Ախալքալաքում՝ ավելի քան 92 տոկոսը հայեր են: Այս երկու շրջաններում հայերն ավելի կապված են Հայաստանի, քան Վրաստանի որեւէ այլ շրջանի կամ Թբիլիսիի հետ:

Արզումանյանը եւ Մովսիսյանը համաձայն են, որ Վրաստանի բոլոր քաղաքացիները, ներառյալ հայերը, պետք է իմանան վրացերեն, բայց լեզուն սովորելու համար նրանց պետք է ժամանակ տրամադրվի:

«Վրացերենի իմ գիտելիքներն աղքատ են, եւ ես չեմ կարող ինձ զգալ որպես այս երկրի լիիրավ քաղաքացի: Խորհրդարանում ելույթ ունենալուց առաջ ստիպված եմ լինում նախապես տեքստը գրել, որ կարդամ: Ես չեմ կարողանում պատշաճ կերպով վիրահայության խնդիրները ներկայացնել երկրի օրենսդիր մարմնում», ասում է Մովսիսյանը:

Վրաստանի հայ գրողների «Վերնատուն» միության նախագահ Ժորա Սնխչյանը կարծում է, որ վիրահայերի նոր սերունդն անպայման պետք է սովորի վրացերեն, այլապես «վաղը նրանք չեն կարողանա աշխատել պետական մարմիններում»:

«Պետք է ժամանակ տալ այն մարդկանց, ովքեր զբաղեցնում են պաշտոններ, որպեսզի նրանք տիրապետեն վրացերենին: Ավելի ճիշտ կլինի ավագ սերնդին հանգիստ թողնել եւ ուշադրություն դարձնել նոր սերնդին», ասում է Սնխչյանը:

Սնխչյանն ազատ տիրապետում է վրացերենին, ինչպես նրա երկու դուստրերը, որոնցից մեկը վրացերենի ուսուցիչ է Նինոծմինդայի դպրոցում, մյուսը 10-րդ դասարանի աշակերտուհի է:

Պատգամավոր Թեւդորաձեն ասում է, որ 5 տարին բավարար ժամանակ է այն պաշտոնյաների համար, ովքեր չգիտեն, բայց ցանկություն ունեն սովորելու վրացերենը:

«Պետական լեզվի մասին» օրենքի նախագիծը պատրաստել են մասնագետներ, մարդու իրավունքների հարցով զբաղվողներ, հասարակական կազմակերպությունների (ՀԿ) ներկայացուցիչներ: ԵԱՀԿ-ն հավանություն է տվել օրենքի նախագծին», ասում է Թեւդորաձեն:

«Թբիլիսիում ամեն մի հայ գիտի վրացերեն: Պրոբլեմը հայաբնակ երեք շրջաններում է՝ Ծալկա, Ախալքալաք, Նինոծմինդա: Լեզուն սովորեցնելու հիմնական նախապայմանը լավ մասնագետների առկայությունն է, այն ուսուցիչները, ովքեր լավ են պատրաստում, սիրով են տրամադրված, հայ երեխաները սովորում են վրացերեն», ասում է Սնխչյանը:

Հայկական դպրոցներում վրաց լեզվի եւ գրականության ուսուցիչները հիմնականում վրացիներ են եւ չգիտեն հայերեն: Ըստ էության ստացվում է, որ վրացի ուսուցիչը եւ հայ աշակերտը միմյանց չեն հասկանում:

Նինոծմինդայի շրջանային վարչության ղեկավար Արզումանյանն ասում է, որ հայերեն չիմացող վրացի ուսուցիչը չի կարող հայ երեխային վրացերեն սովորեցնել:

«Բազմազգ Վրաստան» հասարակական կազմակերպության (ՀԿ) նախագահ Առնոլդ Ստեփանյանն ասում է, որ իրականում չկա պետական ծրագիր, ըստ որի Վրաստանի ոչ վրացի քաղաքացիները սովորեն պետական լեզուն:

Նա նկատում է, որ ոչ բոլոր հայերը ցանկություն ունեն սովորելու Վրաստանի պետական լեզուն, միեւնույն ժամանակ՝ «նախորդ տարիների համեմատ ավելանում է այն վիրահայերի թիվը, ովքեր ցանկություն ունեն սովորելու վրացերեն»:

«Հայերը սկսել են ընկալել, որ պետական լեզուն անհրաժեշտ է սովորել: Եվ ամենակարեւորը հենց այդ ընկալումն է», ասում է Ստեփանյանը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

Հայտնաբերվել է տիեզերքի ամենահին մոլորակը

Ամերիկացի գիտնականներին հաջողվել է գտնել տիեզերքում հայտնի ամենահին մոլորակը, որը 12,7 մլրդ տարեկան է: Այդ մասին Օդատիեզերական հետազոտությունների գործակալությունում՝ NASA-ում հայտարարել է Փենսիլվանիայի համալսարանի աշխատակից Սթեյն Սիգուրդսոնը:

Նրա տվյալներով, մոլորակը Կարիճի համաստեղության կրկնաստղային համակարգի մեջ է եւ պտտվում է բաբախուն աստղի ու գերծանր սպիտակ թզուկի շուրջը:

Հայտնաբերված հսկա մոլորակը բաղկացած է գազից եւ ունի Արեգակնային համակարգի ամենամեծ մոլորակից՝ Յուպիտերից կրկնակի մեծ զանգված: Նորահայտ մոլորակը Երկրից հեռու է 5,6 հազար լուսատարով:

Մոլորակը հաջողվել է հայտնաբերել արդեն 12 տարի երկրաշուրջ ուղեծրում գտնվող «Հաբլ» տիեզերական աստղադիտակից ստացված նկարների շնորհիվ: Հայտնագործությունը կարող է փոխել մոլորակների կազմավորմանը եւ կյանքի զարգացմանը վերաբերող ուսմունքը:

Գիտնականների կարծիքով, Արեգակնային համակարգը ծագել է մոտ 5 մլրդ տարի առաջ, իսկ դրա մոլորակներն էլ ավելի երիտասարդ են:

Գ. Ք.

Արգենտինայում ծնված սիամական երկվորյակները մահացել են

Արգենտինայում մահացել են հունիսի 21-ին Սան Խուանի նահանգում ծնված սիամական երկվորյակները: Նրանք ծննդյան պահից միացված էին արհեստական շնչառության սարքին եւ մահացել են սրտի կանգից:

Սիամական երկվորյակները աղջնակներ էին: Նրանց հետ ծնվել էր նաեւ միանգամայն առողջ մի տղա: Երկվորյակներն ունեին ընդհանուր կրծքավանդակ, թոքեր, սիրտ եւ սեռական օրգան, բայց միաժամանակ՝ երկու ստամոքս եւ երկու ողնաշար՝ միացած 7-րդ ողի շրջանում: Երկվորյակների գլուխներն առանձին էին եւ գործում էին ինքնուրույն:

Բժիշկները հենց սկզբից զգուշացնում էին, որ սիամական երկվորյակներին տվյալ դեպքում անհնար կլինի առանձնացնել: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը նշում է, որ առաջին իսկ օրերին քույրերի մոտ ի հայտ եկած վարակը հաջողվել էր հաղթահարել, բայց դրա հետեւանքները քայքայել էին նրանց առողջությունը:

Սիամական երկվորյակներ լույս աշխարհ են գալիս, որպես կանոն, 40 հազար ծնունդներից մեկի դեպքում:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՉԻ ԱՎԱՐՏՎԵԼ

Իրաքում սպանվել է եւս 3 ամերիկացի

Միջազգային ուժեր կուղարկվեն Իրաք

Ամերիկյան կենտրոնական հրամանատարության տվյալներ վկայակոչելով Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Իրաքում սպանվել են ամերիկացի 3 զինվորներ: Մեկը ծուղակն ընկնելով սպանվել է Մահմուդիեի մոտերքում, մյուսը՝ Տիկրիտում՝ հակատանկային հրթիռից: Ըստ ամերիկյան աղբյուրների, 3-րդ զինվորը զոհվել է «պատահական կրակոցից»:

Իրաքում անգլո-ամերիկյան ուժերի արդեն նախկին գլխավոր հրամանատար, ամերիկացի գեներալ Թոմի Ֆրենկսը լրագրողներին հայտնել է, որ Իրաքում ամեն օր 10-25 հարձակում է կատարվում կոալիցիոն ուժերի վրա: Իրաքցիների դիմադրության գլխավոր շրջանը Բաղդադից հյուսիս եւ արեւմուտք ընկած, սուննի մահմեդականներով բնակեցված վայրերն են:

Իրաքի պատերազմի ավարտից հետո պարտիզանական հարձակումներից զոհված ամերիկացիների ընդհանուր թիվը, ըստ Ֆրանսպրեսի, հասել է 77-ի: Ականատեսները վկայում են, որ Բաղդադից արեւմուտք ընկած Ռամադի եւ Ֆալլուջա քաղաքներում լույս ուրբաթ գիշերն ականակոծվել են ամերիկյան զորքերի տեղաբաշխման վայրերը: Ֆալլուջայում հինգշաբթի օրն իրաքցի տասնյակ նախկին ոստիկաններ ցույց են արել ամերիկյան ուժերի շտաբի առջեւ, պահանջելով, որ ամերիկացիները հեռանան քաղաքից: Ավելի վաղ շտաբն արկակոծվել էր:

Քաթարի «Ալ Ջազիրա» արբանյակային հեռուստաալիքի հաղորդման համաձայն, երեկ ամերիկացիները Ֆալլուջայում փակել են իրենց շտաբը, զորքերը հանելով քաղաքի կենտրոնից: Իրաքյան ոստիկանության տվյալների համաձայն, ամերիկացի զինվորները դիրքավորվել են քաղաքի շրջակայքում: Ամերիկացիները խոստովանում են, որ Բաղդադից 50 կմ արեւմուտք ընկած Ֆալլուջան դարձել է իրաքցիների դիմադրության կենտրոնը:

Օկուպացման 3 ամիսներից հետո էլ կոալիցիոն ուժերը չեն կարողանում զսպել իրաքցիների ապստամբական շարժումը: ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը չորեքշաբթի օրը նույնիսկ ցանկություն հայտնեց, որ Իրաքում տեղաբաշխվեն նաեւ ՄԱԿ-ի ֆրանսիական կամ գերմանական խաղաղապահ ուժեր:

Ըստ Ֆրանսպրեսի, անգլո-ամերիկյան կոալիցիան ծրագրում է Իրաքում ստեղծել նաեւ ռազմականացված խմբավորում, որը պետք է զբաղվի կարգի պահպանությամբ, կարեւոր (մասնավորապես նավթային) ենթակառույցների պաշտպանությամբ: Իրաքի ամերիկացի կառավարիչ Փոլ Բրեմերը Կոնգրեսից 1,2 մլրդ դոլար է խնդրել Իրաքի նավթարդյունաբերությունը վերականգնելու նպատակով: Դա ավելի վաղ նախատեսված գումարից 800 միլիոնով ավելի է:

Ինչ վերաբերում է միջազգային ուժեր Իրաք ուղարկելու Ռամսֆելդի առաջարկությանը, ՄԱԿ-ի աշխատակիցներից մեկը հեգնանքով պատասխանել է. «ՄԱԿ-ը խաղաղապահներ չի ուղարկի ամերիկացիների փոխարեն գնդակոծվելու: Ամերիկան կամեցավ պատերազմել առանց ՄԱԿ-ի: Եթե նա ուզում է խաղաղության հասնել ՄԱԿ-ի մասնակցությամբ, ապա ՄԱԿ-ը պետք է վերահսկի Իրաքի քաղաքական ու տնտեսական վերակառուցումը եւ վերջ դնի ամերիկացիների նավթային մենատիրությանը»:

Պ. ՔԵՇԻՇՅԱՆ

«Իրաքի պատերազմի համար պատճառ չկար»

Պնդում են ամերիկացի մի խումբ փորձագետներ

Զենքի տարածումը վերահսկող ամերիկյան ընկերակցության մի խումբ փորձագետներ նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմին մեղադրել են հետախուզական տեղեկությունների խեղաթյուրման մեջ՝ հանուն Իրաքի պատերազմի արդարացման:

Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ ԱՄՆ Պետդեպարտամենտի հետախուզության վարչության նախկին աշխատակից Գրեգ Թիլմանը մասնավորապես հայտարարել է, որ պատերազմի սկզբում Իրաքը որեւէ վտանգ չէր ներկայացնում ԱՄՆ-ի կամ Մերձավոր Արեւելքի համար: Նրա հրթիռները չէին կարող հասնել Իսրայելին, Սաուդյան Արաբիային կամ Իրանին: Մինչդեռ Իրաքի հարցում Բուշի վարչակազմն իրեն պահել է «բոլոր պատասխաններ իմացող» ամենագետի պես:

Թիլմանի խոսքերով, Բուշի վարչակազմը հետախուզական տվյալներն աղավաղել է քաղաքական նպատակներով օգտագործելու համար: Այսպես, Իրաքում չկար միջուկային ծրագիր: Թեեւ ԿՀՎ տնօրեն Ջորջ Թենեթը Կոնգրեսում ասել էր, որ Հուսեյնն ունի «Սքադ» հրթիռներ, հետախուզության հաղորդումներում լոկ նշվում էր, որ հրթիռների տեղն անհայտ է:

Մեկ ուրիշ փորձագետ՝ հետախուզության ազգային խորհրդի նախկին փոխնախագահ Գրեգորի Թրեւերթոնը, որը ներկայումս կառավարական «Ռենդ» հետազոտական խմբի առաջատար վերլուծաբանն է, նշել է, որ Բուշի վարչակազմը հետախուզական տվյալները մշտապես օգտագործել է իբրեւ ապացույցներ, մինչդեռ իրականում դրանք հաճախ մասնագետների կարծիքների արտահայտությունն են միայն:

Միջազգային խաղաղության «Քարնեգի» հիմնադրամի զենքի տարածման վերահսկման փորձագետ Ջոզեֆ Սիրինսիոնեն հայտարարել է, որ ՄԱԿ-ի փորձագետները լավ աշխատել են իրաքյան զենքեր հայտնաբերելով ու ոչնչացնելով, մինչդեռ Բուշի վարչակազմը նրանց «ներկայացրել է իբրեւ հիմարների»՝ ընդամենը սեփական հայտարարություններում հիմնվելով չհաստատված փաստերի վրա:

Կինո

ՆՈՒՅՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՔ ԴԵՄՔԸ

Գյոթե ինստիտուտի, Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանության, Հայաստանի կինոգետների եւ կինոլրագրողների ասոցիացիայի, Ազգային մանկական գրադարանի, Ֆրանսիական համալսարանի գերմաներեն լեզվի ամբիոնի եւ «Արս ֆիլմ» պատկերասրահի համատեղ ջանքերով վերջերս մանկական գրադարանի դահլիճում ներկայացվեց «Արթուր Բրաուները՝ կինոարտադրող: Երկխոսություն հանուն հանդուրժողականության եւ մարդասիրության» ծրագիրը:

Այսօր 83-ամյա Բրաուները ավելի քան կես դար է արդեն, ինչ կինոարտադրում է: 1946-ից ի վեր նրա հովանու տակ կյանքի են կոչվել մոտ 250 գեղարվեստական ֆիլմեր, ուր շարունակաբար արտացոլվել են գերմանական նացիզմի եւ Ողջակիզման մղձավանջային տարիները: Բրաուներն ինքն ու նրա մերձավորները անցել են այդ դառնաղետ փորձությամբ, որը միշտ դառնար արեւմտագերմանացի կինոարտադրողի սեւեռուն արծարծումների թեման կինոյում: Երեւանյան հետահայաց ցուցադրության շրջանակներում ընդգրկված տասը ֆիլմերի թվում էին այնպիսի նշանավոր գործեր, ինչպիսիք են ժիկա Մեսրոլիչի «Դառը խոտեր» կամ «Դժոխքից եկած վկան» (1967), Անջեյ Վայդայի «Սերը Գերմանիայում» (1983), Ագնեշկա Հոլանդի «Դառը պտուղներ» (1985), «Երիտասարդ հիտլերական Սողոմոնը» (1990, «Ոսկե գլոբուս» մրցանակ), Ֆոնս Ռադեմաքերսի «Վարդերի պարտեզը» (1990) կինոնկարները: Առանձնակի ուշադրության էր արժանի Իշտվան Սաբոյի «Հանուսենը» (1987), որին «Արս ֆիլմ» պատկերասրահի նախաձեռնությամբ, հավելվեց «Օսկարի» արժանացած «Մեֆիստո»-ի (1981) եւ «Գնդապետ Ռեդլ»-ի (1985) ցուցադրությունը՝ ի մի բերելով հունգարական կինոյի կենդանի դասականներից մեկի նշանավոր եռերգությունը:

Իշտվան Սաբոն իր հարցազրույցներից մեկում հետեւյալ անեկդոտն է պատմում: Մի ծեր գյուղացի է մեռնում: Դրախտի դարպասի մոտ հանգուցյալին սպասող սուրբ Պետրոսը հարցնում է նրան. «Որտե՞ղ ես ծնվել»: «Ավստրո-հունգարական կայսրությունում», պատասխանում է գյուղացին: «Ուսու՞մդ որտեղ ես սկսել»: «Հունգարական թագավորությունում»: «Եվ որտե՞ղ ես ավարտել»: «Չեխոսլովակիայում»: «Իսկ որտե՞ղ ես աշխատել», շարունակում է սուրբ Պետրոսն իր հարցաքննությունը: «Ռումինիայում»: «Լավ, իսկ հոգիդ որտե՞ղ ավանդեցիր»: «Խորհրդային Միությունում»: «Ուրեմն ամբողջ կյանքդ ճամփորդե՞լ ես, այ մարդ», զարմանում է սուրբ Պետրոսը: «Երբեք մեր գյուղից ոտքս դուրս չեմ դրել», պատասխանում է գյուղացին:

Նրա ոդիսականն Իշտվան Սաբոյի համար ամփոփում է սեփական կենսագրությունը, «այն ամենը, ինչ, ռեժիսորի խոսքերով, կատարվել է Հունգարիայի ու նաեւ Եվրոպայի հետ»:

Հետադարձ հայացքը, որ սեւեռված է իր երկրի ոչ այնքան հեռավոր անցյալին, Սաբոյի ֆիլմերում ինքնակենսագրության ծալքերը բացելու եղանակն է, նորօրյա հարցերին պատասխան գտնելու բանալին: Ավստրո-հունգարական միապետության հոգեվարքի եւ վերահաս նացիստական ժանտախտի տարիներն են հառնում Սաբոյի «Մեֆիստո» եւ «Գնդապետ Ռեդլ» ֆիլմերում, լայնակտավ գործեր, որոնք մեծ ճանաչման արժանացան միջազգային ասպարեզում: Երբ հրապարակ եկավ այս շարքի երրորդ ֆիլմը՝ «Հանուսենը», եռերգություն կազմելով նախորդների հետ, սա դիտվեց իբրեւ Սաբոյի ստեղծագործության բնորոշ ժառանգորդության հավաստիք: Բայց ժառանգորդության եւ ինքնակրկնության սահմանագիծը շատ նուրբ է, եւ ձայներ լսվեցին, թե Սաբոն փորձում է միեւնույն ձին մի քանի անգամ հեծնել: Իհարկե, նա իրեն հաշիվ էր տալիս, որ «Հանուսենը» կրկնում է «Մեֆիստո»-ի եւ «Գնդապետ Ռեդլ»-ի ինչ-ինչ մոտիվներ ու գաղափարներ: Սաբոն ինքն է մատնանշել, թե «Հանուսենն» իր դրամատուրգիայով կապված է նախորդ գործերի հետ: Երեք ֆիլմում էլ գլխավոր դերակատարը ավստրիացի Քլաուս Մարիա Բրանդաուերն է, որի դեմքը, ի հավելումն այս ամենի, «էլ ավելի է միավորում» եռերգության մեջ մտնող կինոնկարները: Իշտվան Սաբոն բավականաչափ սթափ ու ողջախոհ հեղինակ է, որպեսզի չգիտակցեր, որ «Հանուսենի» առիթով իրեն կարող են ներկայացվել տեղում դոփելու, արդեն տրված արահետով վերստին քայլելու մեղադրանքներ: Բայց այս նկատառումները շրջանցելով՝ նա ասես մարտահրավեր է նետել: Հետազոտողի համառությամբ նա շարունակում է քննել մարդու եւ իշխանության, տաղանդի եւ քաղաքականության, փառքի, ստեղծագործ անհատի եւ պատմական վճռորոշ պահի ցավագին բախման իր նախանշած թեման:

«Երբ հետաքրքրական, բացառիկ անհատականությունը բախվում է հասարակության հետ, արդյունքը միշտ էլ հուզիչ պատմություն է: Այդ բախմանը հետեւում է կամ վերելք, կամ անկում՝ նայած բնավորությանը», պարզաբանում է իր եռամաս հղացումը Սաբոն: Իմ երեք ֆիլմերը պատկերում են նույն հիվանդության երեք դեմքը, պատմում, թե ինչպես է մարդը խորտակվում, երբ օժտված չէ ուժեղ բնավորությամբ»:

Հենրիկ Հյոֆգենը՝ «Մեֆիստո»-ի հերոսը, արվեստի ուժով ու հանդիսատեսի ճանաչմամբ արբեցած տաղանդավոր մի դերասան, որի նախատիպը ժամանակին գերմանական թատրոնի լավագույն Մեֆիստոֆել ճանաչված Գուստավ Գրյունդգենսն է, այն համոզմունքն ունի, թե իր աշխարհը բեմի կենդանի տարածքն է՝ սեփական օրենքներով, իսկ մնացած ամեն ինչ, որ դուրս է թատրոնի պատերից, խնդրական չէ: Քաղաքականությունից վեր կանգնելու ճիգերը նրան մղում են փոխզիջման սայթաքուն արահետը՝ տանելով հատակ ջրհորին. Նա դարձավ Բեռլինի պետական թատրոնի տնօրենն ու նացիստական նախարարության գլխավոր խորհրդականը թատրոնի հարցերով, յուրատեսակ թատերական ֆյուրեր: Նրա էկրանային երկվորյակին, որի կերպարը քաղված է Քլաուս Մանի վեպից, Իշտվան Սաբոն բնութագրել է այսպես.

«Մեֆիստո»

«Հյոֆգենը շարունակ ջանում է որսալ, թե որտեղից է փչում քամին եւ տենչում է շահել բոլորի սերը, որովհետեւ նրա ամենամեծ տաղանդը համակերպվելու ընդունակությունն է: Մենք ձգտել ենք պատկերել հարմարվելու այս հանճարեղ կարողության բնույթը, ընդ որում ոչ թե շարքային կարիերիստի օրինակով, այլ ի դեմս տաղանդավոր մարդու»: Ուրիշ խոսքով, «Մեֆիստոն» ներկայացնում է մի հերոսի, որն անխուսափելի ընտրության պահին գերադասում է կոնֆորմիզմի, հաշվողականության ուղին՝ անզոր դիմակայելու փառքի սանդուղքով վեր մագլցելու ինքնակործանման: Երբ ֆաշիզմի համաճարակը մշուշի պես պատեց Գերմանիան, Գրյունդգենսի համոզմունքները կույր գնացին սնափառության անգայթակղությանը: Ավելին, Հյոֆգենը պատրաստ է ուզածդ գինը վճարել ի սեր հաջողության, հրաժարվել իր սկզբունքներից, ազատությունից, կնոջից:

«Հանուսենը»

«Ես ամուսնացած եմ թատրոնի հետ», պոռթկում է նա: Բայց հատուցումն անխուսափելի է, եւ ֆիլմի վերջաբանում իր բարոյական զգայնակը կորցրած մարդը, որ գնել է փառքը սատանայի հետ կնքած սեւ դաշինքով, խղճուկ ծանծի պես թպրտում է կուրացուցիչ լուսարձակների սարդոստայնում:

Գնդապետ Ռեդլը համանուն ֆիլմում ջանադիր ծառայող եւ երդվյալ միապետական, գաղափարի մարդ է, որ հանուն պարտքի եւ կոչման՝ անձնուրաց կրքով նվիրաբերվում է արդեն երերուն կայսրության հիմքերն ամրապնդելու այդ գաղափարին: Բայց անսահման նվիրվածության մեջ խճճված Ռեդլը, ի վերջո, գիտակցում է անդառնալիորեն ճակատագրական իր մոլորությունը: Նրա խորտակված հավատամքի հատուցումը դաժան է. Ռեդլը նախընտրում է ինքնասպան լինել:

Սաբոյի եռերգության վերջին հերոսը՝ էրիկ Յան Հանուսենը, նախորդների նման իրական նախատիպ ունի: Պայծառատես, գուշակ Հանուսենը եղել է Զիգմունդ Ֆրոյդի աշակերտը: Նա օժտված է հեռազգացության ուժով ու կանխատեսման ձիրքով, ինչպես ֆիլմում են ասում, «տիրապետում է ապագայի լեզվին»: 20-30-ականների Եվրոպան ծարաված քաղաքական ու հոգեւոր ճգնաժամի աղճատ մթնոլորտում, ուր արդեն թեւածում է ֆաշիզմի շունչը, եւ հուսալքությունը մեգի պես թանձրացած է օդում, մարդիկ կարիք ունեն պայծառատեսի: Եվ Հանուսենը հավատում է այդ կարիքին հագուրդ տալու սեփական առաքելությանը: Նա համոզված է. թե իր ձիրքը պիտի ծառայեցնի ճշմարտությանն ու մարդկանց բարօրությանը: Բայց Հանուսենի մարգարեական կարողությունները, հակառակ նրա ընդդիմության, ներքաշվում են քաղաքական խաղերի ու տնտեսական հրաշքների ոլորտը: Մինչդեռ իրականությունը շատ ավելի ֆանտաստիկ է, քան Հանուսենի ամենամռայլ ու աներեւակայելի կանխատեսումները: Թափ առնող ֆաշիզմի ֆոնին արդեն հստակորեն գծագրվում է ֆյուրերի դիվոտ կերպարանքը, իսկ այն վիթխարի հեռանկարների կողքին, որ նա խոստանում է զանգվածներին, Հանուսենի չարագուշակ մարգարեությունները մանկան թոթովանք են թվում: Օրինաչափ է, որ համատարած խաբկանքի ու կեղծիքի պայմաններում Հանուսենի մարգարեական ուժը դառնում է վտանգավոր, անհարկի, պարզապես անհեթեթ: Նոր Կասանդրան կանգնած է երկընտրանքի առաջ. կամ հեռանալ երկրից տարագրության ճանապարհն ընտրող մյուսների նման, կամ մնալ նորաթուխ քաղաքական զեղծարարի՝ արդեն կանցլեր կարգված Ադոլֆ Հիտլերի կողքին, որը ջանասիրաբար կապկում է պայծառատեսի կեցվածքները՝ պատրաստվելով անհամեմատ մեծ հիպնոտիկ ներգործություն թողնել ամբոխի վրա:

Հանուսենը, ինչ խոսք, ցեղակից է Սաբոյի եռերգության նախորդ հերոսներին: Բայց այդ ցեղակցությունը չարժե ֆիզիոլոգիական համարել, թեկուզեւ երեք հերոսին էլ մարմնավորել է Քլաուս Մարիա Բրանդաուերը: Իրականում նա կերտել է մեկմեկուց տարբեր երեք բնավորություն: Սաբոյի բնորոշմամբ, «Հյոֆգենը կոնֆորմիստ է, Ռեդլը՝ հավատարիմ հպատակ, իսկ Հանուսենը կարծում է, թե կարող է հասնել ինքնահաստատման բացահայտ անհատապաշտությամբ, բոլորին ցույց տալով, որ ինքը նման չէ մյուսներին»: Բայց Բրանդաուերի կերպարները միավորված են մի ընդհանրությամբ, որն էլ, վերջին հաշվով, նրանց դարձնում է Իշտվան Սաբոյի կինոաշխարհին բնորոշ հերոսներ: Սաբոն համոզված է, թե մարդու կյանքը «պայքար է հանուն ապահովության նվաճման ու պահպանման»: Նրա հերոսները ամեն կերպ ջանում են ապահովության այդ զգացմանը հասնել: Հյոֆգենն իրեն ապահով է զգում միայն բեմում հանդես գալիս, նույնիսկ եթե անհրաժեշտ է, որ իր տաղանդը ի սպաս դնի իշխանությանը: Հանուսենը վախենում է այնպիսին երեւալ, ինչպես կա: Նա հույս ունի, որ եթե հրաշագործ ներկայանա, կմեծարվի, եւ դա ապահովության զգացում կպարգեւի իրեն: Բայց հաստատուն հենակետի որոնումների ճանապարհին Սաբոյի հերոսները զրկվում են իրենց փայփայած պատրանքներից: Նրանց կյանքի կորագիծը ողբերգական վերջաբան ունի: Հանուսենը ֆիլմի եզրափակիչ տեսարանում նման է տանջալիորեն մեռնող խեղկատակի: Սաբոյի եռերգությունը թուլության մասին է, այնպիսի խոցելի մարդկանց, ովքեր բավականաչափ ներքին տոկունություն չունեն իրականության սադրանքներին հակահարված տալու համար:

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

14 հուլիսի, 21.55 Հ1

■ **«Մեծ զորավարժություններ»★★**: Ռեժիսոր՝ Ռընե Կլեր: Դերերում. Ժերար Ֆիլիպ, Միշել Մորգան, Իվ Ռոբեր, Բրիջիտ Բարդո: Ֆրանսիա-Իտալիա, 1955:

Հնաոճ սիրավեպ, այն դոնժուանի պատմությունը, որ ինքն է ընկնում իր լարած սիրո ծուղակը:

14 հուլիսի, 23.15 Կենտրոն
15 հուլիսի, 23.40 Երեւան

■ **«Դաշնակահարուհին»★★★**: Ռեժիսոր՝ Միխայել Հանեքե: Դերերում. Իզաբել Յուպեր, Բենուա Մաժիմել, Աննի Ժիրարդո: Ֆրանսիա, 2001:

Վիեննայի երաժշտանոցի պրոֆեսորի սիրային կապն իր սանի հետ լույս աշխարհ է հանում հոգու գաղտնարաններում նիրհող կրքերը: Ֆիլմի դերակատարները լավագույնն են ճանաչվել Կաննի փառատոնում:

14 հուլիսի, 23.25 Արմեն-Ակոբ

■ **«Շերբուրյան հովանոցներ»★★**: Ռեժիսոր՝ Ժակ Դեմի: Դերերում. Կատրին Դընյով, Նինո Կաստելնուովո: Ֆրանսիա, 1964:

Դասական մյուզիքլ՝ Միշել Լըգրանի երաժշտությամբ:

16 հուլիսի, 23.05 Արմեն-Ակոբ

■ **«Սեւ աչեր»★★**: Ռեժիսոր՝ Նիկիտա Միխալկով: Դերերում. Մարչելլո Մաստրոյաննի, Ելենա Սաֆոնովա, Սիլվանա Մանգանո: Իտալիա - ԽՍՀՄ, 1987:

Իտալացի Ռոմանոն, որի դերակատար Մ. Մաստրոյաննիին շնորհվել է Կաննի մրցանակը, չեխովյան մոտիվներից ներշնչված, այս ֆիլմում ուղեւորվում է Ռուսաստան՝ սիրած կնոջը գտնելու:

16 հուլիսի, 00.20 Հ1

■ **«Շուրթերից հասկացիր»★**: Ռեժիսոր՝ Ժակ Օդիար: Դերերում. Վենսան Կասել, Էմանյուել Դեւոս: Ֆրանսիա, 2001:

Անսովոր կողոպուտի պատմություն, որտեղ խուլ հերոսուհու դերակատարման համար է. Դեւոսին շնորհվել է «Սեզար»:

18 հուլիսի, 01.30 Երեւան

■ **«Տենչանքի այդ անորոշ առարկան»★★★**: Ռեժիսոր՝ Լուիս Բունյուել: Դերերում. Ֆերնանդո Ռեյ, Անխելա Մոլինա, Կարոլ Բուկե: Ֆրանսիա, 1977:

«Տենչանքի անորոշ առարկան»՝ կինը, տարբեր կերպ է ներկայանում սիրեցյալի աչքին՝ մնալով անմատչելի:

18 հուլիսի, 01.45 Россия

■ **«Խենթ Մաքսը»★**: Ռեժիսոր՝ Ջորջ Միլեր: Դերերում. Մել Գիբսոն, Ջոան Սեմյուել: Ավստրալիա, 1979:

Ֆանտաստիկ թրիլեր, որի քաջարի հերոսը հատուցում է փնտրում մերձավորների մահվան համար:

20 հուլիսի, 22.00 Հ1

■ **«Տղան հանդիպում է աղջկան»★★**: Ռեժիսոր՝ Լեո Կարաքս: Դերերում. Դընի Լավան, Միրեյ Պերյե: Ֆրանսիա, 1984:

Էքզիստենցիալիստական թախծի ու մենության շնչով պարուրված սիրային եղերերգ:

20 հուլիսի, 02.50 ԱԼՄ

■ **«Մեֆիստո»★★★★**: Ռեժիսոր՝ Իշտվան Սաբո: Դերերում. Քլաուս Մարիա Բրանդաուեր, Ռոլֆ Հոփե: Հունգարիա - Գերմանիա, 1981:

Դերասան Հենրիկ Հյոֆգենի վերելքի ու անկման ոդիսականը արժանացել է «Օսկարի»:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Նշվեց ՀՀ սպորտկոմիտեի հիմնադրման 80-ամյակը

1923 թ. մարտի 13-ին Հայաստանի Կենտգործկոմի որոշումը ԿԳԿ-ին առընթեր ֆիզկուլտուրայի հանրապետական խորհուրդ ստեղծելու մասին, ոչ միայն պատմական էր, այլեւ շրջադարձային հայկական սպորտի զարգացման համար: Պետական այդ կառույցի ստեղծումը հզոր ազդակ եղավ հանրապետությունում ֆիզկուլտուրայի եւ սպորտի զարգացման սկզբնավորման համար:

Այո, չես կարող երախտիքի, գնահատանքի խոսքեր չուղղել այն մարդկանց հասցեին, ովքեր երկրի համար դժվարին ժամանակահատվածում հոգ տարան սպորտի, մարդկանց առողջության մասին: Տարիների ընթացքում 13 անգամ փոխվել է սպորտի պետական կառույցի ենթակառուցվածքը, սակայն կառույցը հավատարիմ է մնացել իր կոչմանը:

Անցած 80 տարիների ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության 95 մարզիկներ մասնակցել են 14 օլիմպիական խաղերի 24 մարզաձեւերից: Նրանցից 29-ը 15 մարզաձեւից նվաճել են 17 ոսկե, 14 արծաթե եւ 9 բրոնզե մեդալ: Աշխարհի եւ Եվրոպայի չեմպիոնների կոչմանն են արժանացել 62 հայաստանցի եւ 41 սփյուռքահայ մարզիկներ: Այս տարի ՀՀ նախագահի հունիսի 11-ի հրամանագրով ստեղծվեց Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի պետական կոմիտե:

Երեկ «Մոսկվա» կինոթատրոնի դահլիճում հանդիսավորությամբ նշվեց ՀՀ սպորտկոմիտեի հիմնադրման 80-ամյա հոբելյանը: Տոնական միջոցառմանը ներկա էին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, ԱԺ պատգամավորներ ու կառավարության անդամներ, մարզաշխարհի մեր փառապանծ մարզիկները, մարզաշխարհի բնագավառի մասնագետներ, լրագրողներ: Հանդիսավոր արարողությունը սկսվեց օլիմպիական խաղերի, աշխարհի ու Եվրոպայի առաջնություններում հայաստանցի մարզիկների փառահեղ ելույթների մասին պատմող ֆիլմի ցուցադրմամբ, որոնք, անկասկած, հաճելի հուշեր արթնացրին ներկաների հիշողություններում: Այնուհետեւ ներկաներին ողջունեց ՀՀ սպորտկոմիտեի նախագահ, ՀԱՕԿ-ի նախագահ Իշխան Զաքարյանը՝ ներկայացնելով պետական կառույցի անցած ուղին եւ հայ մարզիկների նվաճումները միջազգային մրցասպարեզներում: Մարզաշխարհի ներկայացուցիչներին ողջույնի իր խոսքը հղեց նաեւ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, նշելով, որ մոտակա տարիներին երկու խնդիր ունենք լուծելու: Առաջինը սպորտի մասսայականության բարձրացումն է, երկրորդը՝ Աթենքի օլիմպիական խաղերում հաջող ելույթներ ունենալը: Հայաստանում օլիմպիական շարժման եւ սպորտի զարգացման գործում ներդրած ավանդի համար ՀԱՕԿ-ի փոխնախագահ Գագիկ Ծառուկյանին ՀՀ նախագահը պարգեւատրեց «Մովսես Խորենացի» մեդալով, իսկ Վանիկ Զաքարյանին ու Միքայել Իսպիրյանին հանձնեց ֆիզկուլտուրայի եւ սպորտի ՀՀ վաստակավոր գործչի վկայականներ: ՀՀ նախագահի շնորհակալագրերով պարգեւատրվեցին մարզաշխարհի մի խումբ աշխատակիցներ: Տոնական միջոցառումը եզրափակվեց մշակութային ծրագրով:

Թաիլանդյան ռինգը հաջող է ռուսների համար

Բանգկոկում ընթանում է սիրողական բռնցքամարտի աշխարհի 12-րդ առաջնությունը: Հայ բռնցքամարտիկները ՀՀ արտգործնախարարության խորհրդով Թաիլանդ չեն մեկնել՝ զգուշանալով արտասովոր թոքաբորբից: Իսկ մրցաշարում արդեն ավարտվել են քառորդ եզրափակիչ հանդիպումները: Այդ մրցախաղերում հաջողության հասած բռնցքամարտիկները նվազագույնն իրենց համար ապահովել են բրոնզե մեդալները:

Բանգկոկում հաջող մրցելույթներ են ունենում ռուսաստանցի բռնցքամարտիկները: Քառորդ եզրափակիչ հանդիպումներին մասնակցած 9 բռնցքամարտիկներից 6-ը հաղթանակով ավարտեցին իրենց մենամարտերը: Դա թիմային լավագույն արդյունքն է: Կուբայի հավաքականում պայքարը շարունակում են 5 բռնցքամարտիկներ: Հիշեցնենք, որ Բելֆաստում կայացած աշխարհի նախորդ առաջնությունում Կուբայի ներկայացուցիչները 7 ոսկե մեդալ էին նվաճել: Իսկ ահա, ռուսները կարող են գերազանցել իրենց ցուցանիշը: Բելֆաստում նրանք երկու ոսկե եւ երեք բրոնզե մեդալ էին նվաճել: Ռուս բռնցքամարտիկների հաղթանակների շարքը սկսեց թեթեւ քաշային Սերգեյ Կազակովը, որը պարտության մատնեց թաիլանդցի Սուբանին: Գենադի Կովալյովը (54 կգ) եւ Ալեքսանդր Մալետինը (64 կգ) հաղթեցին իրենց բելառուս մրցակիցներին, ընդ որում 1997 թ. աշխարհի չեմպիոն Մալետինն իր 4-րդ մենամարտը շահեց բացահայտ առավելությամբ: Աշխարհի 2001 թ. չեմպիոն Եվգենի Մակարենկոն (81 կգ) եւ գերծանրքաշային Ալեքսանդր Պովետկինը հաղթահարեցին իռլանդացի Էգան Քեների եւ լեհ Գժեգոշ Կիեսայի համառ դիմադրությունը: Ծանրքաշային Ալեքսանդր Ալեքսեեւը կիսաեզրափակիչ մտավ առանց ռինգ դուրս գալու, քանի որ մրցակիցը վնասվածք էր ստացել: Գեորգի Բալակշինը (51 կգ), Ալեքսեյ Տիշչենկոն (57 կգ) եւ Անդրեյ Միշինը (69 կգ) զիջեցին մրցակիցներին:

Երկրպագուների պատճառով տուժում են թիմերը

ՈՒԵՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեն 150 հազար շվեյցարական ֆրանկով (110 հազար դոլար) տուգանել է իտալական «Յուվենտուսին»՝ մայիսի 14-ին Թուրինում «Ռեալի» հետ չեմպիոնների լիգայի կիսաեզրափակիչ խաղի ժամանակ անվտանգության պահպանման ոչ լիարժեք միջոցառումների անցկացման համար: Ինչպես նշվում է որոշման մեջ, պատճառը բենգալյան կրակների եւ ճայթրուկների ոչ ճիշտ օգտագործումն է, որի հետեւանքով դրանք երբեմն հայտնվում էին խաղադաշտում: Խաղադաշտ ճայթրուկ նետելու համար 40 հազար ֆրանկով (30 հազար դոլար) տուգանվել է «Ինտերը» «Միլանի» հետ կիսաեզրափակիչ մյուս խաղի ժամանակ:

Հունաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան էլ ստիպված կլինի իր երկրի երկրպագուների նմանատիպ վարմունքի համար 40 հազար ֆրանկ վճարել: Խոսքը վերաբերում է հունիսի 11-ին կայացած Հունաստան-Ուկրաինա ընտրական հանդիպմանը: Թուրքիայի ֆեդերացիան մակեդոնացիների հետ խաղում անվտանգության պահպանման անհրաժեշտ միջոցառումներ չիրականացնելու համար տուգանվել է 50 հազար ֆրանկով:

Առաջատարները պահպանեցին դիրքերը

«Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքի հերթական՝ 5-րդ փուլն էական փոփոխություններ չմտցրեց առաջատարների ցուցանիշներում: 196 կմ մրցատարածությունը միանգամից 30 հեծանվորդներ հաղթահարեցին միեւնույն ժամանակում՝ 4 ժամ 9,47 րոպե: Ընդհանուր հաշվարկով առաջատարի դեղին մարզաշապիկը կշարունակի կրել կոլումբիացի Վիկտոր Հուգո Պենան: Ամերիկացի Լենս Արմստրոնգը, որը բազմիցս հաղթող է ճանաչվել «Տուր դը Ֆրանսում», առաջատարին զիջում է ընդամենը 1 վրկ-ով, իսկ ռուսաստանցի Վյաչեսլավ Եկիմովը՝ 5 վրկ-ով: Առաջատար եռյակում գտնվող բոլոր հեծանվորդներն էլ հանդես են գալիս միեւնույն թիմում:

Ուլիգրախը կորց է վերադառնում

28-ամյա չեխ թենիսիստ Բոգդան Ուլիգրախը կրկին կարող է մասնակցել պրոֆեսիոնալ թենիսի ընկերակցության հովանու ներքո անցկացվող մրցումներին: Նա 2002 թ. «Կրեմլի գավաթի» մրցաշարում որակազրկվել էր դոպինգի օգտագործման համար մինչեւ 2004 թ. հոկտեմբերը: Թենիսիստը տուգանվել էր 43 հազար 770 դոլարով, նրա վարկանիշային միավորները նվազեցվել էին 100-ով: Սակայն մասնագետների ուսումնասիրությունների շնորհիվ պարզվել է, որ նրա արյան մեջ հայտնաբերված նանդրոլոնն օրգանիզմ էր թափանցել քուկի միջոցով, որով թենիսիստին մերսել էին խաղից առաջ: Այդ փաստն էլ հիմք հանդիսացավ, որպեսզի Ուլիգրախի որակազրկումը չեղյալ համարվի:

«Փյունիկի» վերջին փորձամրցումը

Ինչպես հայտնի է, հուլիսի 16-ին չեմպիոնների լիգայի որակավորման առաջին փուլում ՀՀ չեմպիոն «Փյունիկը» հյուրընկալելու է Իսլանդիայի Ռեյկյավիկ քաղաքի համանուն թիմին: Խաղը սկսվելու է 20:15-ին: Այդ հանդիպմանը լավագույն ձեւով նախապատրաստվելու նպատակով հուլիսի 13-ին նշանակված «Փյունիկ»-«Կոտայք» հանդիպումը տեղի ունեցավ 2 օր շուտ, նախատեսված ժամից 1 ժամ ուշ: Փաստորեն, «Կոտայքի» հետ հանդիպումը «Փյունիկի» համար վերջին փորձամրցումն էր առաջիկա պատասխանատու խաղից առաջ:

Շատերի համար անսպասելի, «Կոտայքը» խաղասկզբում գոլային երկու պահ ստեղծեց: Աբովյանցիների առաջին իսկ գրոհը կարող էր ավարտվել դարպասի գրավումով: Աջ եզրից Արտակ Հովհաննիսյանի փոխանցմանն ավելի շուտ հասավ դարպասապահ Բետեն, այլապես Տիգրան Դավթյանը կարող էր գրավել դարպասը: 4 րոպե անց նույն Դավթյանը, հայտնվելով հարվածային դիրքում, մոտ տարածությունից վրիպեց:

Առաջին խաղակեսում թեեւ «Փյունիկն» ուներ խաղային եւ տարածքային որոշ առավելություն, սակայն այդպես էլ չեմպիոնին չհաջողվեց վտանգավոր պահեր ստեղծել մրցակցի դարպասին: «Կոտայքը» հմտորեն պաշտպանվում էր եւ հարկ եղած դեպքում դիմում կտրուկ հակագրոհների: Դժվար է ասել, թե ինչպես կավարտվեր առաջին խաղակեսը, եթե 25-րդ րոպեին մրցավար Գեւորգ Հովհաննիսյանը չնշանակեր 11 մետրանոց հարված «Կոտայքի» դարպասին: Այն վստահ իրացրեց Պետրոսյանը: Մինչ ընդմիջման գնալը հիացական էին արժանի Ռաֆայել Նազարյանի եւ Սարգիս Նազարյանի հեռահար հարվածները, որոնք մեծ դժվարությամբ հետ մղեցին դարպասապահները: Առաջին խաղակեսի ավարտին կրկին կարող էր աչքի ընկնել Պետրոսյանը, սակայն մոտ տարածությունից նրա գլխի հարվածը բարձր ստացվեց:

Ընդմիջումից հետո «Փյունիկը» զգալիորեն բարձրացրեց խաղի տեմպը, կատարված փոփոխություններն էլ զգալի աշխուժություն մտցրին չեմպիոնի հարձակողական գործողություններում: Եվ արդյունքն իրեն երկար սպասեցնել չտվեց: 56-րդ րոպեին Լեւոն Փաչաջյանը կրկնապատկեց հաշիվը: Խաղավարտից 2 րոպե առաջ վարպետ խաղով աչքի ընկավ 16-ամյա Էդգար Մանուչարյանը, որը Լոմբեից փոխանցում ստանալով, ձախ թեւով մտավ տուգանային հրապարակ եւ եռապատկեց հաշիվը: Ավելացված ժամանակում թիմերը մեկական գնդակ փոխանակեցին: Նախ կրկին աչքի ընկավ Փաչաջյանը, ապա Տիգրան Դավթյանը «բրչեց» հաշիվը:

Այսպիսով, «Փյունիկը» «Ռեյկյավիկի» հետ մրցամարտից առաջ իր վերջին փորձամրցումն անցկացնելով, հերթական հաղթանակը տոնեց: Իհարկե, դժվար է ասել, թե նման խաղով կհաջողվի՞ արդյոք «Փյունիկին» հաղթանակ տոնել նաեւ չեմպիոնների լիգայի մրցախաղում: Ամեն դեպքում, կարծում ենք, թիմի մարզիչներն անհրաժեշտ շտկումներ կմտցնեն «Փյունիկի» գործողություններում, եւ ՀՀ չեմպիոնը կազմ ու պատրաստ կներկայանա այդ հանդիպմանը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	11	8	3	0	34-5	27
2. Բանանց	10	6	2	2	17-7	20
3. Շիրակ	10	6	1	3	15-9	19
4. Միկա	10	5	0	5	14-14	15
5. Կոտայք	9	4	2	3	11-13	14
6. Լեռնագ.	9	2	2	5	9-14	8
7. Դինամո	9	2	1	6	8-14	7
8. Արաքս	10	0	1	9	2-34	1

Ռմբարկուները

Արա Հակոբյան («Բանանց)	10
Էդգար Մանուչարյան («Փյունիկ»)	7
Արամ Ոսկանյան («Միկա»)	6
Լեւոն Փաչաջյան («Փյունիկ»)	6
Արամ Հակոբյան («Բանանց»)	5

Արգենտինացիները նշեցին փառահեղ հաղթանակի 25-ամյակը

Ֆուտբոլի աշխարհի 1978 թ. առաջնությունում արգենտինացիների տարած փառահեղ հաղթանակի 25-ամյա հոբելյանին էր նվիրված Արգենտինայի երկու հավաքականների միջեւ անցկացված հանդիպումը: Յուրաքանչյուր հավաքականում հանդես եկան ինչպես անցյալի «աստղերը», այնպես էլ ներկայիս գործող ֆուտբոլիստները: Խաղը կայացավ նույն «Մոնումենտալ» մարզադաշտում, որտեղ 25 տարի առաջ՝ 1978 թ. հունիսի 25-ին արգենտինացիները հաղթելով եզրափակիչում, նվաճել էին աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Այդ օրը Արգենտինայի 2-րդ հավաքականում 2 գոլերի հեղինակ դարձավ Գաբրիել Բատիստուտան: Իսկ առաջին հավաքականում, ինչպես եւ 25 տարի առաջ, փայլեց դարպասապահ Ուբալդո Մատիլդո Ֆիլոլը: Խաղային դրվագներից մեկում, չնայած պատկառելի տարիքին, Ֆիլոլը հիանալի ցատկով գնդակը հանեց դարպասի վերին անկյունից: Այդ խաղին մասնակցեցին նաեւ աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին արժանացած Խորխե Օլգինը, Դանիել Վալենսիան, Ալբերտո Տարանտինին: Չեմպիոնական կազմից բացակայում էր աշխարհի առաջնության լավագույն ռմբարկու Մարիո Քեմպեսը, որն ապրում եւ աշխատում է Իսպանիայում: Իր թիմի գործողությունները կրկին ղեկավարում էր հանրահայտ Լուիս Սեզար Մենոտին, որի գլխավորությամբ արգենտինացիները հասել էին աննախադեպ նվաճման: Խաղն ավարտվեց 2-րդ հավականի հաղթանակով (5-2):

Յուժնուն հաղթել չհաջողվեց

Շվեդիայի Բաստադ քաղաքում ընթացող թենիսի մրցաշարում երկրորդ փուլում էլ ռուս թենիսիստ Միխայիլ Յուժնուն բաժին ընկավ արգենտինացի մրցակից: Ֆրանկո Սկիլյարիին էլ չհաջողվեց առավելության հասնել ռուս թենիսիստի նկատմամբ: 2-րդ փուլի արգելքը հաջողությամբ հաղթահարեցին նաեւ Մարիանո Սաբալետան, Նիկոլաս Լապենտին, Ռաֆայել Նադալը: Մոյան պարտության մատնեց Սոդերլինգին, իսկ Բյորկմանը հաղթեց Ֆեռերին:

Աբրամովիչի ջանքերն ապարդյուն են անցնում

«Չելսիի» նախագահ Ռոման Աբրամովիչը շարունակում է թիմի կազմն ամրապնդելու ուղղությամբ որոնումները: Նա հանդիպել է «Ինտերի» նախագահ Մասիմո Մորատիի հետ: Մինչ այդ Ռոման Աբրամովիչն անհաջողության էր մատնվել «Յուվենտուսի» հետ Էդգար Դավիդսի հարցում վարած բանակցություններում: Ռուսաստանցի գործարարի այցն Իտալիա երկրի լրատվամիջոցներում մեծ արձագանք է ունեցել եւ տարբեր մեկնաբանությունների առիթ է տվել: «Յուվենտուսի» գլխավոր մենեջեր Լուչանո Մոջին նշել է, որ ակումբի ղեկավարությունը մերժել է Աբրամովիչի առաջարկը Դավիդսին վաճառելու «Չելսիին»: Իր հերթին Մորատին էլ հայտարարել է, որ դա պատահական հանդիպում էր Աբրամովիչի հետ, որն Իտալիա է ժամանել «A» սերիայի թիմերի խորհրդակցությանը մասնակցելու համար: Մորատին նրան հայտնել է, որ թիմի առաջատար ֆուտբոլիստներ Ռեկոբան, Կրեսպոն եւ Վիերին վաճառքի ենթակա չեն:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հոնկոնգ. Ուսանելի խմորումներ

Լոնդոնաբնակ լրագրող Գուին Դայերն այս անգամ վերոհիշյալ խորագրի ներքո անդրադառնում է վերջին շրջանում Հոնկոնգում տեղի ունեցող իրադարձություններին:

Պատճառները սովորաբար երկու խմբի են բաժանվում: Պարանոիդներ, որոնք հավատում են, որ ամեն իրադարձության հետեւում գաղտնի մի դավադրություն կա, եւ ռեալիստներ, որոնք ենթադրում են, որ գլխավոր իրադարձությունները հետեւանք են մեկ այլ տեղ կատարվող խմորումների: Վերջինների օգտին են խոսում անցնող երկու շաբաթների իրադարձությունները Հոնկոնգում: Դրանք չափազանց խրախուսելի են:

Պարզ չէ, թե ինչու Հոնկոնգի գլխավոր գործադիր Տունգ Չի Ուան հուլիս ամիսն էր ընտրել կենսագործելու ապստամբության կոչի նոր օրենքը: Չինական օրենքը, որը որպես սահմանադրություն ծառայել է 1997-ից սկսած, երբ Հոնկոնգը վերադարձվեց չինական իշխանություններին, պահանջում է լրտեսության եւ քայքայիչ գործունեության վերաբերյալ լրացուցիչ անվտանգության բանաձեւի անցկացումը «Մեկ երկիր, երկու համակարգ» ընդհանուր կարգախոսի ներքո, որը երաշխավորում է քաղաքացիական իրավունքներ եւ սահմանափակ ժողովրդավարություն նախկին բրիտանական գաղութում: Պեկինի կոմունիստական իշխանությունները տեղացի օրենսդիրներին էին թողել լուծելու այդ բանաձեւի մանրամասնությունների եւ գործադրման ժամանակի հարցերը:

Միգուցե Պեկինից որոշ պաշտոնատարներ հուշեցին Տունգին, որ անհրաժեշտ է քայքայիչ գործունեության դեմ բանաձեւ-օրենք ընդունել, բայց առայժմ ոչ մի ապացույց չկա, որ «հրահանգները վերեւից են եկել»: Ավելի հավանական է տիրոջը դուր գալու փութաջան ստորադասի դասական տիպարը: Ինչեւէ, Տունգը նոր օրենքը հրապարակեց, իսկ Հոնկոնգի ժողովուրդը դեմ արտահայտվեց:

Հոնկոնգցիներն ավանդաբար ճանաչվել են որպես քաղաքականությամբ չզբաղվող ժողովուրդ: Նրանք առավել շահագրգռված են փող աշխատելով: Բայց հուլիսի 1-ին, հեղձուցիչ տոթին մոտ կես միլիոն մարդ դուրս էր եկել փողոցները՝ բողոքելու նոր օրենքի դեմ: Ցուցարարների հոծ քանակն ապշեցրել էր նույնիսկ կազմակերպիչներին: Դա ամենամեծ ցույցն էր 1989-ին Պեկինի Տյանանմեն հրապարակում տեղի ունեցածից ի վեր:

Տունգն առաջարկել է զիջումների գնալ մի քանի նախադասություններ ջնջելով, բայց ընդդիմադիր առաջնորդներին դա չի գոհացրել: Այնուամենայնիվ, քայքայիչ գործունեությունների դեմ բանաձեւը ներկայացվելու է օրենսդիր խորհրդին: Այդպիսով ժողովրդավարության կողմնակիցների ցույցերը ավելանալու են Հոնկոնգում՝ գուցե մտահոգություն առաջացնելով Պեկինում: Իսկ եթե անվերահսկելի՞ դառնան դեպքերն այնտեղ, որտեղ դեռեւս մարդիկ վաստակում են Չինաստանի արտարժույթի մեծ մասը: Կամ եթե նույն դեպքերը ծավալվեն նաեւ Չինաստանում, որտեղ ժողովրդի դժգոհությունների ալիքը շատ ավելի մեծ է: Ի՞նչ է ձեռնարկել այդ հիմար Տունգը:

Վերջինիս դաշնակիցներից գործարար Ջեյմս Տիենը Պեկինից Հոնկոնգ վերադառնալով վստահեցրել է, որ Պեկինը լիակատար ազատություն է տալիս Հոնկոնգին՝ ինքնուրույն որոշելու ինչպես բանաձեւի շարադրանքը, այնպես էլ դրա հրապարակման ժամկետը:

Տիենի լիբերալ կուսակցությունը (որի անդամներն ընտրված քաղաքագետներ չեն, սակայն գործարար հասարակայնության ներկայացուցիչներ են, որոնք «կայուն հարաբերություններ» են պահպանում Պեկինի հետ) հավաստիացրել է, որ ներկա պայմաններում չի կարող պաշտպանել Տունգի նոր օրենքը, իսկ առանց նրանց Տունգի հնարավորությունները օրենսդիր խորհրդում չնչին են:

Հավանական է, որ առաջիկա մի քանի ամիսների ընթացքում Պեկինը Տունգին փոխարինի մեկ ուրիշով: Բայց առավել հետաքրքրական եւ ուսանելի է այնտեղից ստացված պատասխանը Հոնկոնգի դեպքերին: Դա մեզ հուշում է, որ անցյալ նոյեմբերին իշխանության գլուխ եկած չին առաջնորդների «չորրորդ սերունդը» հասկանում է «իր ոտքի տակ եղած սառցադաշտի բարակությունը»: Սա լավ նշան է: Ոչ ոք չի ցանկանում, որ սառույցը կոտրվի, եւ նրանք ընկնեն ջուրը: Աշխարհին պետք է, որ Չինաստանի «կոմունիստ» ղեկավարները գիտակցեն, որ երկիրն աստիճանաբար ժողովրդավարացնելու ժամանակը եկել է: Ճիշտ է, այնտեղ տնտեսությունը վաղուց է դուրս եկել «կոմունիստական շրջանակներից», բայց այնտեղ դեռեւս ազատ մամուլ չկա եւ չկան մանավանդ ժողովրդավարական կառույցներ:

Գերագույն իշխանությունն իրենց ձեռքում կենտրոնացրած նորանշանակ նախագահ Հու Ցզինթաոն եւ իր թիմակիցները հավանաբար մտադրություն չունեն մոտ ապագայում հրաժարվելու իրենց գրաված աթոռներից, բայց նրանք անվերապահորեն հասկանում են, որ կրակի վրա յուղ լցնել չի կարելի: Նրանք պատրաստ են գնալ փոխզիջումների, միայն թե կարողանան երկարացնել իրենց ճանապարհը եւ գուցե այդ ընթացքում ժամանակ շահեն երկրում իսկական քաղաքական բարեփոխումներ մտցնելու:

Հնդկաստանի բնակչության թիվը հասել է 1,06 միլիարդի

ՆՅՈՒ ԴԵԼԻ, 11 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հնդկաստանի բնակչության թիվը հասել է 1,06 միլիարդի, այսօր հաղորդել է «Հինդուստան թայմս» լրագիրը՝ վկայակոչելով պաշտոնական աղբյուրներ: Ամեն րոպե Հնդկաստանում առնվազն 33 երեխա է ծնվում: Բնակչության 52 տոկոսը կազմում են տղամարդիկ: Հնդիկների 73 տոկոսն ապրում է գյուղական վայրերում:

Երկրի բնակչության 83 տոկոսը հինդուիզմ է դավանում: Միեւնույն ժամանակ Հնդկաստանը Ինդոնեզիայից հետո երկրորդ տեղն է գրավում մահմեդականների թվով, որոնք կազմում են առնվազն 120 մլն:

Հնդկաստանի բնակչության մոտավորապես 61 տոկոսը տառապում է որակյալ խմելու ջրի պակասից, 44 տոկոսը յոլա է գնում առանց էլեկտրականության եւ սոսկ 9 տոկոսը հնարավորություն ունի օգտվելու հեռախոսային կապից: Այդուհանդերձ, ամփոփում է լրագիրը, չնայած որոշ խնդիրների առկայությանը, ամեն տասնամյակի ընթացքում Հնդկաստանում աճում է կյանքի տեւողությունը, հավասարապես նաեւ ժողովրդի բարեկեցությունը:

«Երջանիկ եւ ապահով ընտանիքն է հանդիսանում բարգավաճող հասարակության եւ ուժեղ տերության հիմքը», հայտարարել է Հնդկաստանի վարչապետ Աթալ Բիհարի Վաջփային՝ ելույթ ունենալով Ազգաբնակչության համաշխարհային օրվա առթիվ: Կառավարության ղեկավարը համաքաղաքացիներին կոչ է արել «հարուստ բովանդակությամբ լցնել երկրի ամեն մի նորածին երեխայի կյանքը»: Իսկ դրա համար, ընդգծել է վարչապետը, «Հնդկաստանում ընտանիքները պետք է մեծ չլինեն»:

Երկու բրիտանացիներ որոշել են տիեզերքը նվաճել օդապարիկով

ԼՈՆԴՈՆ, 11 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երկու բրիտանացիներ որոշել են տիեզերքը նվաճել օդապարիկով: 53-ամյա Քոլին Փրեսկոթը եւ 50-ամյա Էնդի Էլսոնը հույս ունեն 5 ժամվա ընթացքում բարձրանալ 44 կմ:

Նրանց թռչող ապարատն իրենից ներկայացնում է մի վիթխարի օդապարիկ՝ «բաց զամբյուղով»: Դրանք պատրաստելիս օգտագործվել է պոլիէթիլենե թաղանթ, որը հնարավորություն է տալիս երկար ժամանակ մեծ բարձրություններում դիմանալ ցածր ջերմություններին:

Վերընթացի ժամանակ բրիտանացիները հագնելու են ռուսաստանյան արտադրության սկաֆանդրներ: Օդապարիկի արձակումը տեղի է ունենալու միայն եղանակի իդեալական պայմանների դեպքում եւ մինչեւ սեպտեմբերի կեսերը:

«Արմենտելը» տեղեկացնում է

Այն բաժանորդները, ովքեր 2002 թ. մարտ ամսին «Արմենտելից» գնել են բջջային կանխավճարային փաթեթ (Easy Card) հեռախոսասարքի հետ, կարող են մինչեւ ս. թ. հուլիսի 15-ը հետ վերադարձնել հեռախոսասարքը Շահումյան 6 եւ Ազատության 24/1 հասցեներում գտնվող «Արմենտելի» բաժանորդների սպասարկման բաժիններ՝ համաձայն բջջային հեռախոսասարքերի հետգնման կարգի: Հետգնման պարտադիր պայման է հաշվիչ-դրամարկղային կտրոն ներկայացնելը: Բջջային հեռախոսասարքի հետգնման կարգին բաժանորդները կարող են ծանոթանալ «Արմենտելի» վերը նշված բաժանորդների սպասարկման կետերում:

«ԱՐՄԵՆՏԵԼ» ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

United Nations Development Programme

The United Nations Development Programme in Armenia announces opening for the following position:
Post title: Executive Assistant to the UNRC/UNDP RR and UNDP DRR.
The incumbent will ensure effective and efficint management of the UNDP Resident Representative and UNDP Deputy Resident Representative offices, supporting RC/RR & DRR in all activities and functions inherent to the position with regard to UN and UNDP responsibilities.
Duration: 3 months initial.
Qualifications:
Education: Minimum First University Degree.
Experience: 5 years work experience in international organizations, minimum 5 years of responsible senior secretarial experience.
Excellent communication skills, professional interpersonal and communication skills with the ability to deal with people at all levels, ability to work confidentially with discretion, ability to work under pressure, knowledge of protocol.
Computer Skills: proficiency in the usage of computers and office software packages, competency in the handling of web based management systems (internet/interanet. etc.).
Languages: Fluent in English and Armenian. Knowledge of Russian is an asset.
Applications should be submitted through http://oc.undp.am site (vacancies announcements) or delivered hard copies to the UN House Security Desk (14 K. Liebknecht St.), to the attention of Ms. Naira Olkinyan.
Full post profile is available at http://oc.undp.am (vacancies)
A complete application form should consist of:
1. A letter of motivation (in English);
2. A full CV accompanied by a recent identity photograph;
3. Copies of diploma(s).
Deadline: 17 July 2003, 17:00. Only short listed applicants will be contacted.

For Your Internal News of Armenia Log on to
www.azg.am
In Armenian, English, Russian and Turkish

ԱՎՏՈՊԱՀԵՍՏԱՄԱՍԵՐԻ ԽԱՆՈՒԹ

Ներկրումը միայն Գերմանիայից, ընդունվում են նաեւ պատվերներ: Հասցեն՝ Ամիրյան 8, Ե. Չարենցի դպրոցի դիմաց. Հեռ.՝ 560262, (09)429061

Երեւանի «Ադամանդ» ապրանքահումքային բորսայի հարթակում ս. թ. օգոստոսի 11-ին, ժամը 14:00-ին ք. Երեւան, Մհեր Մկրտչյան 5 հասցեում կկայանա «Գանջեցյանի անվան Հայաստանի Հանրապետության հակաթոքախտային առողջարան» ՓԲԸ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող գույքի (այդ թվում՝ շենքեր 16259.1 քմ ընդհանուր մակերեսով) օտարման մրցույթ, հետեւյալ պայմաններով՝
- գույքի նվազագույն գինը՝ 38.300.000 դրամ
- ներդրումների նվազագույն չափը՝ 100.000.000 դրամ:

Տեղեկությունների համար դիմել Ա/ձ-ռիէլտոր «Արմեն Քարամյանի»-ին:
Հեռ.՝ (09) 41 6818 կամ 56-31-15, 56-48-83

«ԵՐԿԻՐ ՆԱԻՐԻ» զբոսաշրջային ընկերությունն առաջարկում է
- 1-օրյա շրջագայություններ Հայաստանի տեսարժան վայրերով.
- Արշավներ, վերելքներ դեպի Արագած, Հասիս, Արայի լեռ...
- 3-օրյա հանգիստ Բյուրականում, Ծաղկաձորում,
- Դիլիջանում, Ջերմուկում, Սիսիանում, Լոռիում, Արցախում.
- Տերյանական օրեր Ջավախքում հուլիսի 18-20-ը.
- Վարդավառի տոնախմբություն հուլիսի 27-ին:

Հեռ.՝ 58 23 39, 58 61 18, info@yentravel.am, www.yentravel.am

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԵՎ ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ
Գործարար տեղեկատվություն գործարարների համար
ՍՓՅՈՒՌ տեղեկատվական ծառայություն
Երեւան-10, Փավստոս Բուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ
Հեռ. 562635, 563505, E-mail: info@spyur.am

ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության տնօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47:

- Վաճառվում է Մ. Խորենացու 3-րդ նրբ., տուն 17, բնակելի 2 սենյակ, 33,2 քմ, օժանդակ կառույց՝ 32 քմ, առանց միջնորդի: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-88-93:
- Կգնեմ PETROF 115 մոդելի դաշնամուր: Հեռ.՝ 533051:
- Տրվում է վարձով 2 սենյականոց շքեղ նորոգված եւ կահավորված բնակարան Կոմիտաս թաղամասում: Վարձը՝ 180 դոլար: Հեռ.՝ 23-35-04:
- Վաճառվում է հողատարածք (հարմար է առանձնատան համար) 1200 քմ, հասցեն՝ Նորագավիթ, 4-րդ փ. 30 տուն: Տուն 4 սեն., 1 հարկում, լողավազանով, ծառերով, ավտոտնակով: 54-21-94, 42-68-98 (Լիլիկ):
- Վաճառվում է նոր տուփերով «Չայկա» կարի մեքենա՝ էլ. շարժիչով: Գինը՝ 100 դոլար: BMW-520 ավտոմեքենայի հետնամասի պահեստամասեր շատ էժան գնով: Հեռ.՝ 53-36-07:
- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան Սարյան փողոցի փոսի մոտ, 9/5 հարկ, արեւկողմ, ժամ.ր., չբնակեցված, առանց միջնորդի, շտապ, նախնական գինը՝ 23.000 դոլար: Հեռ.՝ 63-70-69:
- Բուժում ենք մաշկային հիվանդություններ՝ փսորիազ, նեյրոդերմիտ, այրվածքներ եւ այլն, նաեւ շաքարախտ: Հեռ.՝ 27-44-28 (աշխ.), 22-38-59 (ժ. 20-ից հետո), Գայանե:
- Փնտրում եմ հովանավորներ իմ բանաստեղծությունների հրատարակման եւ իրացման համար: Բանաստեղծությունների ժանրը լիրիկական է: Ունեմ 2 ժողովածու՝ «Անմոռաց երգեր» եւ «Երգեր ու երազներ»: Հեռ.՝ 77-78-05, Հայկ Դիլբարյան:
- Փնտրում եմ համագործակցություն հայկական առաջին արտոնագրված գլուխկոտրուկի պատրաստման եւ իրացման գործում: Հեռ.՝ 27-68-70, Նաջարյան Պ.

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 11. 7. 2003 Գինը՝ 100 դրամ